

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos poszt sor egyszer 20 fill.
minden következéskor 16 fillér.
Nyitkár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csauádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, december 2.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Beszélő utcák.
- Bánffy és Wekerle.
- Ünnepség a főszálgazgatóságánál.
- Kass Ivortól — Fedákig.
- Vasárnapi munkaszünet a kereskedelmi irodákban.
- Egy szép szeszony tragédiája.
- Elfelejtett díszpolgár.
- Hegedüs Armin fogása.
- Szemere tanítványa.
- Gör. kath. plébános-választás.
- Első ebéd.
- Bártfán nyerni nem diffamálás.
- Urileány esendőrszorongók közt.
- Csarnok: A kérés. Irta: Fröhlichné-Kaffka Margit.

Beszélő utcák.

Arad, december 1

Nem szükséges sem edzett logika, sem csapongó fantázia, hogy valaki első látásra tiszta és föltétlenül megbízható képet szerezzen magának egy merőben ismeretlen város kulturális állapotairól, anélkül, hogy egyetlen embert ismerne. Csak végig kell menni az utcákon. Az utcák matematikai pontossággal megmondják, hogy a város lakói fejlett kulturális érzékkel bírnak-e. Az utcák megsugárják, hogy milyen társadalmi szempontok uralkodnak a városban. Az utca megbízható, az utca nem hazudik.

Ha valaki végigpillant New-York háromszáz párhuzamos utcáján, melyet a ti-

zenkét párhuzamos avenu szel keresztbe: megállapíthatja, hogy ebben a városban minden a számtan után indul. Az emberek nem fantáziálnak, hanem dolgoznak a kétszer kettő négy szabályai szerint. A művészetnek, — az akadémikus művészetnek megvan a becsülete. Csak semmi impresszionizmus, semmi szabadosság! Az erkölcsök mereven szigorúak, akár Németország kínos szabályossággal épített városaiban, ahol megtermett a lex Heintze s ahol ruhát akarnak adni Vénus Anadyomené tagjaira.

A másik típus Páris. A boulevardok közt pompás érzékkel elszórt terek és díszkertek, a matematika helyett az izlésség törvényei szerint történő városszabályozás, a vidám barok- és empir-stil elmondják, hogy ebben a városban vidám és rapszódikus az élet. Itt megbecsülik a művészt, főleg, ha új, ha merész. Az emberek, az idegen emberek bizalmasabb egymáshoz, mint másutt. Az erkölcs mellékes, amint hogy az erkölcs szabályai mindig ott a leghajlékonyabbak, ahol a szép kultusza erősen kifejtett. A szép és az új előtti hódolásból ered a mai társadalom által erkölcsstelenségnek bélyegzett valami is.

Szóval: az utcák beszélnek. Beszélnek az aradi utcák is. Elmondják, hogy Arad azok közé a félkultur-városok közé tartozik, melyekben meg van a képesség is, a

hajlam is az egészséges fejlődésre. De nincs meg a szép iránti érzék. Az emberek szeretnék a szépet de nem annyira, hogy fáradjanak is érte. Az aradi utcák: a fényes főter és az elhanyagolt mellékutca azt jelentik, hogy Arad a fölületes kultúra városa, ahol meg-megcsillan valami a nyugati nagyvárosok fényéből, de ahol a társadalom mélyebb rétegei minden kulturális kérdésben a keletet követik. Nemtörődömség, hebehurgya és tervszerületlen alkotások: ez ketet.

Régóta érzi már ebben a városban minden európai gondolkozásu ember, hogy Arad, amely lakói számával, élénk társadalmi életével, kereskedelmi forgalmával és értelmi képességeivel Délmagyarországnak egyik gazdasági és szellemi fővárosa, — hogy Arad nem fejlődik olyan mérvben és irányban, amint az joggal várható. Maguk a város ügyeinek intézői érezték legjobban, hogy a fejlődésnek gátat vet az építkezések tervszerületlensége. Egy-egy élénk forgalmi vonalat megakaszt valami idomtalan háztömb, szűk hajszalerekbe, mellékutcaiba szorítja a város lüktető érverését. Es a közigazgatási törvényekben nincsen paragrafus, amely a hatóságokat célszerű városépítkezésre oktatóna . . .

Aradváros törvényhatóságának eddigelé nem volt olyan szerve, amely ezen a bajon segíthetett volna. A mérnöki hiva-

A hétről.

Szezon-dal.

Decemberben az emberek
Téli kabátban járnak
És ebből konstatálható,
Hogy vége már a nyárnak.
Meleg nincs, ámde van hideg,
Várjuk jöttét a hónapnak
És ilyenkor üljük torát
Az uborka-szezonnak.

A szezon, mely im, ránktekint,
Eseményekben gazdag:
Páratlan szerdán s pénteken
A hölgyek zsurt is adnak.
Van bál, amelyen bosztonoz
A gavallér s a dáma,
S a négyest, — oh, minő gyönyör! —
Kilencvenhét pár járja.

A jótekonyság felvirul,
És táncolnak rogyásig,
És sok ruhátlan gyermekért
A nőgyelet teázik.
A kályha meleg jellegét
Ád minden ridög háznak,
Csak leányos család papák,
A kik a téltől fáznak.

A számla hull, a pénz gurul,
A tél, az szörnyen drága,
Milliomosnak sem telik
A sok estélyre, bíra.
És noha nő a deficit
S zord a papik csapátja,
A sok leány nem obstruál,
A büdzsét elfogadja.

Mert példát vett a honleány
Ma már a honpapáktul,
Mivel az közismert dolog:
A hal fejtől zápul.
A parlament is megszavaz
Mindent, mi rossz és drága,
Mivel ez legkényelmesebb
A drága honpapákra.

Bezzeg a Reichsrath hangosabb,
Jött ricsajoknak napja,
Az egyik adja a pofont,
A másik pedig kapja.
Boldog, ki hául kap verést
És nem rugnak hasába,
S akibe bele nem ragad
Egy képviselő lába.

Caruso, a tapintatos,
Nem tapint oly merészen,
Mint Klofác ur és társai
A Lajtán tuli részén.

Strassnoff nem szédeleg soha
Oly széles méretekben,
Mint az, kinek ábrázatán
Sternberg pofonja csetten.

Pedig, ah Strassnoff, csak te vagy
Honunknak büszkesége;
Suszter tehozzád, semmi más;
Köpenicknek cipése.
Széles e nagy magyar hazán
Nevednek hire száll át:
Jól veregetted, óh fiu,
A horvát bánnak vállát!

Színpad az élet, semmi más:
Te jól játszottál rajta,
De más is arat ott sikert,
Bár tartalmatlan fajta.
Ha a lábával énekel,
Fejet hiába rázol:
Ó libát s emberéletét
Hűdögvérrrel legázol.

A vigság elfogy tollamon
S homályos árnyat látok:
A talmit gyöngynek tartani,
Ez régi magyar átok.
Csak egy művésszel kevesebb:
A névsor nem hiányos,
Míg zeng fedáki ajkakon
A Kukoric János! — zab.

tal megvizsgálta az elébe terjesztett építési terveket tüzendészeti szempontból és isten tudja még miféle szempontból. Csak arról nem történt intézkedés, hogy az építkezések ne tegyék tönkre a város külső képét, hogy ne keletkezzenek kigyózó vonalakban futó síkatorok, hogy valami elemi harmónia uralkodjék az építkezésekben. Aktuális lett a városrendezés kérdése is: most készítik az idevágó terveket. Csupán az a kérdés, hogy a fennálló helyzet nem teszi-e lehetetlenné az egész városrendezést, hogy egyesek jogainak súlyos sérelme nélkül lehet-e például olyan utcákat szabályozni, mint a Rákóczi-utca? Kérdés, hogy a városrendezés megkezdése után nem történnek-e olyan baklövészek, amelyek utját szegik az egész akciónak.

Ezeknek a kérdéseknek nagy hordereje ad különös jelentőséget a város legújabb bizottságának, a művészeti bizottságnak. Azok, akik nem szeretik a sok bizottságosít, már első pillanatban hajlandók lebecsülni ezt az új közigazgatási szervet, amely pedig jelentőség dolgában mivel sem áll mögötte akár a jogügyi, akár a pénzügyi bizottságnak.

Régóta szükség volt már ilyen ellenőrző közegre, amely hitva van arra, hogy Arad fejlődését tervszerűvé és hogy úgy mondjuk: izlésessé tegye. De szükség volt reá más szempontokból is.

A város művészi ösztöndíjait ezelőtt nyakra-főre adták ki olyan embereknek, akiket valami összeköttetés révén, — ha mindjárt minden tehetség nélkül is — törvényhatósági határozattal talentumoknak nyilvánítottak. A városnak sikerült ezzel a módszerrel egy csomó proletárt nevelnie. Ezentul szakértők határoznak az ösztöndíjak felett s bár a jövőbe nem láthatunk: a valószínűség bizonyosságával állíthatjuk, hogy az ösztöndíjasokból ezentul kevesebb proletár fog kikerülni.

A város képvisárlásai, melyekre Arad szégyenletesen csekély összeget, 1000 koronát fordít, — ezelőtt úgy történtek, hogy a polgármester két törvényhatósági bizottsági taggal, (esetleg az állatorvossal vagy más ily szakértővel) elment valami kép-

kiállításra és hipp hopp, megvett egy-két képet. A képek aztán nagyobbrészt olyan hipp hopp képek voltak. Ezentul ez is más-képen lesz, különösen, ha a kulturpalota felépül s az ürességtől ásitó falak azt fogják diktálni a városnak, hogy nagyobb összeget fordítson művészetpártolásra.

A beszélő utcákon s a fenti szempontokon kívül még számtalan ok teszi a művészi bizottságot jelentős sulyúvá. Pohárköszöntő-szerű biztatásokkal nem kívánunk előállani most, mikor a bizottság megkezdí működését. Az *art pour l'art* jelszavát is fölösleges hangoztatnunk. Egy városnak az *igazi város* jellegét a külseje és kulturális élete adja meg. E kettő érdekében valónak tartjuk a művészeti bizottságot, amelynek fontos hivatása van: városossá kell tennie Aradot.

§.

Bánffy és Wekerle. Közgazdasági vita.

(A képviselőház ülése.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 1.

Ma is még a kereskedelmi tárca költségvetése volt soron. Az elnöki előterjesztések közt ott volt az öss elérhetetlenségi bizottság határozatáról szóló jelentés is, mely szerint a zsúri a kisorso áttörést távol volt képviselők üggyel bizottság nevében beterjesztette a ruszcsuki és mitrovicai konzulátusokra vonatkozó miniszterelnöki átiratokról szóló jelentést. Darányi Ferenc jegyző jelentette, hogy Balogh György, Nagy György és Hodosa Milán jelentettek be újabb interpellációkat.

(Utólagos rendtervezés.)

Elnök: Javasolja, hogy a Ház az interpellációkra fél két órákor térjen át.

Hentaller Lajos: I dítványozza, hogy egy órákor térjenek át az interpellációkra.

A Ház úgy határozott, hogy az interpellációk tárgyalását fél két órákor kezd meg.

Elnök: Hentaller Lajos tegnap Mezőfi Vilmos beszéde alatt többször azt kiáltotta köze: *Ez már szemtelenség!* Ezért az ikerparlamentáris kifejezésért ma utólag rendtervezte.

Id. Madarász József: Arra kéri a Ház, hogy ne bojgassa meg ma azt, ami a múlt ülésen történt.

Elnök: Figyelmezteti Madarászt, hogy az elnöki rendtervezést nem tehetni vita tárgyává. Egyébként olyan kifejezések, mint a *mi-ly-neket Hentaller használt, rászolgálnak a rendtervezésre.* (Helyeslés)

Következik a kereskedelmi költségvetés tárgyalása.

(Bánffy beszéde.)

Bánffy Dezső báró: A költségvetéshez szól, de a most lefolyt vitára is tesz megjegyzést s igazat ad az elnöknek, aki a házszabályok szerint jár el. Engedelmet kér, hogy szabadságot vett magának...

Madarász József: *Labanc vélemény!*

Elnök: Madarász képviselő urat rendtervezésről.

Madarász József: Nagyon örülök ennek. (Derűtök.)

Elnök: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy az én nyilatkozatammal nem szabad feleselnie!

Bánffy Dezső báró: Kossuth programja nagyon gazdag és megvalósulása páratlanul szép perspektívát nyit meg. Ő a jelen kormányt nem a háta mögött üti, abszolút támogatója, de a gazdasági önállóság felé való törekvésben vele egy uton fog haladni. *A nemzeti küzdelemmel kielégítő eredményt nem értünk el, mert a kitűzött céljait meg sem közelítettük.* A katonai kérdéseket félre kellett tenni, a gazdasági téren törvénytelenül megkötötték a kereskedelmi szerződéseket kezünk. Itt megjegyzi, hogy ő, aki eddig a hármasszövetségnek volt barátja, megdöbbenéssel látta az abszolutisztikus kormány idején, hogy *a német birodalom a parlament nélkül való Magyarországgal is szerződött.* A gazdasági önállóságot szerinte már 1907-ben meg kellene csinálni.

Felkiáltások: Nagyon helyesen mondja.

Bánffy Dezső báró: Nekünk ma már tisztában kell lennünk a helyzettel s megdöbbenéssel meg kell hozni a határozatunkat. Ha mi a végső döntést elhalasztjuk az 1917-ik évet megelőző évre, biztosra vehetünk, hogy annak idején megint nem fogunk vámsorompókat felállíthatni, mert ha a szituációt már most nem fixírozzuk, akkor az annak fog a hátszínre kialakulni. A magyar állam közjogi helyzete európai szükség s a 67-es alapon is fejlődhetünk katonai és gazdasági alapon is a teljes függetlenség felé. Wekerle az alkotmánypart értekezletén olyanformán mondott, hogy a közvetlen kereskedelem ellen a verziója van a fogyasztót és termelőt kell egymással közvetlenül kapcsolatba hozni. Nem tudja, mondta pontosan így a dolgot Wekerle, ha nem, úgy ő sem mond semmit...

Wekerle Sándor: Jó is lesz! (Derűtség.)

A veréb.

Irtá: Kocsás János.

I.

A verébnek három kis verébtösvére van otthon és egy beteges verébanya, aki naphosszat fekszik és keserveket sóhaj.

Ebből áll az egész napi foglalatossága. Csak akkor áll be változás, ha néha bejön a szomszédasszony, akinek gázgyári munkás az ura.

Ilyenkor a verébmama felül az ágyban. A szomszédasszony az ágy szélére telepszik és versenyezve átkozzák a világot, az életet és a férfiakat.

Mert tudni kell, hogy a verébmamának is van ura, csak külön élnek. A férfi, aki vár megyei hajdu s újév táján, új zsinóros ruhában még elég szemre való alak, meguata a köhéscső, beteges asszonyt; tul adott rajta s összeállított egy tenyeres-talpas hajadonnal, aki különben a méltóságos főispán ur szakácsnője.

A verébmama pedig összes verébfiókjaival egyetemben itt húzódott meg egy házban a jó szomszédasszonnyal, akit viszont minden szombaton este elpáhol az ura, a gázgyári munkás.

Érthető dolog, hogy a két asszony ilyenkor kiönteni igyekszik szíve keserveit. Dúl belőlük a szóáradat s még a beteges, tüdőveszes asszonynak is hangosabb, ércesebb a hangja, mely máskor alig tudja megtenni azt a rövid utat,

mely egyödött tüdőjéből ajkáig vezet. Ilyenkor kipihiu fonnyadt arca és mig káromolva emleget mindent, ami valaha szent volt előtte: mint ha annak érezne magát a saját és mások sorsa felett; mintha a kimondott szó, a gyors egymásutánban utnak eresztett átkok teljesülése csupán az ő kimondott szavától függne.

Aki már átszembáta a feneketlen gyűlölet őrdjögő perceit, csak az érti ezt.

A kis verébfiókok szatatt — mind a három leány az istenadta! — remegve lapulnak meg a szoba egy homályos sarkában. Buta szemcskék félszenen merednek anyjuk lábán égő arcára s csak az arcukon végigfutó fényes vonal árja el, hogy sírnak.

II.

Ilyen a világ verébkisasszonyéknál otthon. Künön a legcsödtöbbször külvárosban. A periferiákon — ahogy Józsi ur, az elegáns üzletvezető szellemesen mondani szokta.

Ez a Józsi ur, tudósított, első segéd és másod-uristen abban az üzletben, ahol a verébkisasszony naponta reggel háttól este hétfőig gunnyaszt a pénztár üvegfalai között havi husz forint fizetésér.

Mint ilyen nemcsak taljhatalmu zsarnoka a személyzetnek, de azo fűl igen előkelő ur is. Az alsóbbrendű személyzet néma hódolattal, a felsőbbrendű utkos irigységgel tekint föl reá és valamennyinek legszebb és legtitkosabb álma, hogy valamikor hozzá hasonló lehessen. A fellépése imponáló, mint egy államfér-

fió; beszéde sima, mint egy udvaronc; külseje, öltözképe becsületére válna egy világfiának; és eszes, olvasott, mint egy — irodalomtanár.

Ez összehasonlításokat nem mi találtuk ki. Ez közvélemény mindazon körökben, ahol Józsi urat ismerik.

Szellemes megjegyzései a körök közkincsévé váltak. Boldogan adogatják tovább és a legboldogabb az, aki elsőül jut birtokába egy ilyen kincsnek.

Ő keresztelte el a verébet is verébnek, akit addig egyszerűen Lizi kisasszonynak hívtak. És ez az elnevezés is az ő éles szemét és finom szellemességét dicséri.

Lizi kisasszony valóban olyan, mint egy kis szürke, megtépázott veréb.

Apró, hegyes orra felett két nem kevésbé apró, eleven szem. Kissé szomorú és kissé szemtelen, mint a téli fagyoktól és éhségtől elcsigázott fiatal veréb. Gyengén fejlett alakján sima, hallatlanul olcsó szövetű ruha, melyre mintha rá volna írva, hogy végeláradásból került a leány karcsu termetére; és mely épügy dicséri neknek dolgos, ügyes kezét, mint a hogy elárulja nagy, nagy szegénységét is.

Egyszóval Lizi valóban egy szegény, éhes veréb.

És Józsi ur egy szellemes, élesszemű ur.

II.

Esős, szomorú, ősz délutánokon csöndes az üzlet nagyon. Elmúlik egy félóra is, mig

Bánffy Dezső báró: Ha mondta, úgy konstatalnia kell, hogy ez lehetetlen álláspont, mert közvetítő kereskedelem nélkül nincs gazdasági fejlődés. Annak legfőbb magyarabb, nemzetközövé való tételéről kell gondoskodni.

Hock János: Ez az okos álláspont!

Bánffy Dezső báró: Pénzügyi önállóságunk bekövetkezéséig osztrák részről rémképek festésével akarnak visszatartani. Ő azt hiszi, hogy itt lehetnek ugyan némi megrázkodtatások, de hatásuk csak muló jelentőségű a gazdasági önállóság pénzügyi önállóság nélkül lehetetlen. A bankszociadalom 1910. december 1-én tartott és ez tovább meg nem újítható. Itt van gazdasági önállóságunk legfontosabb pontja; ha itt engedünk, minden törekvésünk dugába dől. Elismerem, hogy vannak talán nehézségek az átmenet úgában, de azokat le kell gyűrni. Teljes elismeréssel adózok Kossuth programjának s teljes elismeréssel adózok az elért eredménynek is a nemzeti szállítások terén. De azt hiszi, hogy bárki is vele ellentétes álláspontot foglalna el, ha csak politikai szempontok nem vezérlik. Azt hiszi itt, van az idő, hogy be kell vinni a közönség tudatába, hogy Ausztriától pénzügyi téren függetlenségünk kell magunkat, különben gazdasági önállóságunkat el nem érhetjük. Ez a kérdés nem politikai természetű, hanem gazdasági. Nem hiszi, hogy a mai többség félretenné és időközönként a mai programját: az önálló nemzeti bank felállítását.

Felkiáltások: Nincs joga kétségbe vonni!

Bánffy Dezső báró: Bocsánatot kér, hogy ezt a kérdést, mely nem tartozik szorosán a tárgyhoz, szóba hozta, de ő mindenképen azt kívánja, hogy 1910-re pénzügyi függetlenségünk biztosított legyen. A költségvetést különben elfogadják. (Helyeslés.)

(Wekerle válasza.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: Az előttem szülő képviselő ur a közvetítő kereskedelmet illetőleg olyan tendenciát vagy állításokat imputál nekem, melyek az én gazdasági meggyőződésemmel merőben ellentétben állnak.

Bánffy Dezső báró: Nagyon örvendek!

Wekerle Sándor: Az alkotmánypartban azt a kérdést vetették fel, kicsoda intézkedéseket kell tenni a drágulás megakadályozására? Itt aztán én a javításra alkalmas eszközök között a piaci viszonyokkal kapcsolatban a közvetítő kereskedelem meddő részének kiküszöböléséről is szóltam. De a kereskedelem hasznát és előnyös voltát velem szemben igen felesleges volt fejtegetnie a képviselő urnak. Egy felolvasás során is fejtegettem már az itt önálló tudományos tételeket s azt az álláspontot foglaltam el, hogy a kereskedelemnek, mint gazdasági tényezőnek, mint termelő tényezőnek megvan a jogosultsága akkor, mikor az árut a termelőtől a fogyasztó piacra viszi s a közvetítés által az áru értékét emeli, de a kereskedésnek le-

hetsok betegsége is. Közülük, hogy nem az áru értékét emeli, hanem az árunak a terme őktől a fogyasztóhoz való jutását megnehezíti és ez az a közvetítő kereskedelem, melyet korlátok közt kell szorítani. (Helyeslés.) Így tehát teljesen felesleges volt, hogy a képviselő ur bizonyos kereskedelmi körök érdekeinek megővéására velem szemben vállalkozott. (Derűtlenség.) Azok a körök, melyeket védelmébe akart venni, tisztában vannak nézeteimmel.

Bánffy azokkal a fejtegetéseivel, melyek az önálló vámterületre és a bankra vonatkoznak, általában nem fog foglalkozni. A kormány programja az, hogy keresztülvigye a magyar gazdaság függetlenségét. Lehet, hogy a megoldási módok dolgában sokban eltérünk, de az eszmét megvalósítjuk, a célt el fogjuk érni. Meg fogjuk próbálni valósítani úgy, hogy a magyar közéletnek minden rázkódása nélkül az átmenetet és a jövő biztos fejlődését minden téren garantírozzuk. Így a biztonság eszközeit és fegyvereit közülünk ki nem adhatjuk. A képviselő ur, mikor gazdasági fel fogásai tekintetében multjával szakított, azt mondotta, hogy ezt a változást szakértők véleményére alapítja. Engedje meg nekem, hogy részletes vitába csak akkor bocsátkozzam vele, ha megnevesi szakértőit és azok argumentumait. (Derűtlenség és helyeslés.)

(Tovább a sztrájkok.)

Giesswein Sándor: A magyar nemzet most nagy gazdasági átalakulásban van és ez egyúttal társadalmi átalakulás is jár. Szükséges, hogy ez átalakulás előkészítéséhez bizonyos szociális érzékünk legyen. A kérdéseket nem az ököljog, hanem az örök igazság segítségével kell megoldani. Fejtegetni a sztrájk természetét. A sztrájk nem társadalmi, hanem hatalmi kérdés s a munkások csak egy igen kis részének jár előnyös. A sztrájkjogot azonban el kell ismerni. Reméli, hogy a készülő sztrájkörvény nem lesz részrehajó. Az államtitkár azt mondja, hogy Angliában a vízvezeték, világítási s hasonló munkások nem sztrájkolhatnak. Nem sztrájkolnak, mert ezek a művek közönségi vállalatok, nem pedig részvénytársaságok magánvállalati, melyeknek tárgyalásába az országnak beleszólása nincs. A sztrájk intézménye nem modern találmány, hiszen volt már sztrájk a Rómalak idején is. Az ipari munkások jól teszik, ha érdekeik előmozdítására szervezkednek. A szakszervezetekben nem a sztrájkok előmozdítását látja. A bérmozgalmakat csak úgy lehet megoldani, ha rendez mederbe tereljük a szakszervezeteket. Nem a szakszervezetek elnyomását, hanem rendezését és fejlesztését kívánja.

Nálunk nagyon fontos kérdés az agrárius mozgalmak megoldása. Eg sz Európa személynélünk függ és kíváncsi, hogyan fog ez nekünk sikerülni. Ezek a mozgalmak sehol se olyan

égetők, mint nálunk. Attól a munkáslakások kérdésére. A legideálisabb állapot az volna, ha a munkások maguk építenének maguknak házat. Abban a reményben, hogy a kormány szociális téren mindent meg fog tenni, a költségvetést megszavazza. (Helyeslés.)

-Elnök az ülést lefüggeszti.

(A kartellekről.)

Lázár Pál: Az Ausztriával való szerencsétlen házasságunk folytán csakis egy részét lehet a szociális kérdéseknek megoldani. Az osztrák kartellek kényszerítik a magyar vállalatokat, hogy résztvegyenek benne. Az ipari oktatást, különösen a népakadémiaikat ajánlja a kormány figyelmébe. Elfogadja a költségvetést. (Helyeslés.)

(48 és 67.)

Leitner Adolf azt óhajtja, hogy a nagy 48 egyesüljön a 67 tel és a két politikai elv hívei gazdasági alapon egyesülve, az önálló vámterület megvalósítására törekedjenek. A sztrájkörvényt ő is ellenzi, de nem helyesli demokráta szempontból azt a hangot, amelyet Mezőfi használt. Az élelmi szerek drágasága és folytonos drágulása ellen intézkedést kér.

Elnök bezárja a vitát és a tárgyalás folytatását hetfőre halasztja.

A Ház ezután áttért az interpellációkra, amelyekről lapunk más helyén közlünk tudósítást.

Ünnepség a jószágigazgatóságnál.

(Knár Lajos búcsúztatása. — Az új jószágfelügyelő.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, december 1.

Szép ünnepség folyt le ma az aradi kir jószágigazgatóságnál abból az alkalomból, hogy a király Knár Lajos jószágfelügyelőnek saját kérelmére történt nyugdíjaztatása alkalmával, buzgó szolgálatai elismerésül, a királyi tanácsosi címet adományozta. Lélekemelő és mély hatásvolt az ünnepség annyival is inkább, mert köztudomásu, hogy Cassonics Diodor dr. jószágigazgató működése előtti időben ilyen kitüntetésben csakis a jószágigazgatóság vezetői részesültek. Hogy most magának a jószágigazgatóság egyik főbb tisztviselőjét érte ez a legfelső helyről jött kitüntetés, annak oka a jószágfelügyelő kiváló személyi érdemein kívül abban is keresendő, hogy illetékes helyen is a legteljesebb mértékben méltánylást és elismerést talál a jószágigazgatóságnak az a

vevő jön. Es ilyenkor a személyzet összebuvik, trafikál. A pénztárral sincs ilyenkor dolog. Ezek azok a percek Lizinek — a forró érzésekkel, sejtelmes vágyakkal átszótt éjszakákon kívüli — mikor a jövőre gondol. A jövőre, mely szeszélyes változatokban majd a boldogság meleg, ragyogó színeit ígéri, majd a nyomorúság, az egyedülvalóság dermedt gondolatával fenyeget. Ezek a leggyőzősebb percek, a munka nélkül való. A színes, csillogó szappanbuborékok oly hirtelen pattannak szét. Es oly vigasztalan, keserves dolog arra gondolni, hogy a ma nyomorúságát szinte matematikai bizonyossággal a holnap nyomorúsága fogja felváltani. Mit várhasson a jövőtől egy leány, aki nem szépi és aki husz forintból kénytelen megélni ötöd magával?

Lizinek nem voltak barátai az üzletben, akik segítettek volna neki a dologtalanság fenyegető gondolatait elhesegetni. Némi elenséges indulat vert bennük gyökereket a veréb iránt, anélkül, hogy okát tudtak volna adni: miért? Nem tetszett nekik ez a leány, akinek apré, szürke szeméből alig lehetett egyéb más kiolvasni, mint sóvárgást egy jobb jövő után.

Most sem közeledett hozzá senki.

Kettesével, hármassal suttogtak halkan egy-egy sarokban.

Józsi ur, az üzletvezető, egyedül állott a nagy üvegajtó előtt s abból, hogy olyan merőben nézett a nedves aszfalt jerdá ugyanazon egy kis foltjára, következtetni lehetett gondolataira, melyek alighanem egy ehhez hasonló fé-

nyes üzlet körül kalandoztak, melynek ő nem csak első segédje, hanem ura, a ki ilyenkor boldogan buzza meg magát abban a kis földi paradicsomban, mely fent az első emelet nyolc szobájában, az üzlet fölött van a modern izlés minden követelményének megfelelő módon berendezve; s a melynek — a szó legszorosabb értelmében — legdrágább kincse egy édes, nevető aszonyka.

Lizi egyedül, összehúzódva székén, min ha fázna, félig lehunyt szemekkel arra gondolt, hogy talán most kedves volna az alkalom az üzletvezető figyelmét felhívni a már régen kilátásba helyezett, de valószínűleg elfeledett öt forintos fizetésemelésre, a mi egy tehetetlen asszony és három rongyos veréb fiók sorsán mégis csak le tud tenni valamit, mikor oda lépett az üzletvezető.

Halkan, zajtalanul tette. Még a cipői sem reoegtek olyan tekintélyesen, mint máskor. Oda könyökölt a sima márványlapra, szembe a leánnyal s úgy kérdezte:

— Maguk ugy-e nagyon szegények Lizi kisasszony?

Lizi egy kicsit elpirult. Tekintete hirtelen végig futott egyszerű, kissé kopott öltözékén. De aztán elég könnyedén válaszolt.

— Oly nagyon szegények, Goszler ur! Abból a csekély fizetésből élünk, amit itt kapok. Nagy szegénység biztoss; de hát majd megsegít a jó Isten, lesz talán jobban is. A fizetésem javítása sem késhetik már soká.

Az üzletvezető csak most vette észre, hogy

a leány így kipirulva csaknem szép. Műértő tekintettel vette szemügyre a leány kissé sovány, de szabályos domait. A leány még jobban kipirult a vizsgálódó szemek alatt s ideges ujjakkal babrált valami kézimunkán. Az üzletvezető bizalmas mosollyal folytatta:

— Ilyen szép leány mint maga, könnyen segít magán, ha akar.

Magas, férfias homloka már már érintette a leány arcát.

— Én tudok valakit, aki maga iránt mindig a legjobb akaratú, sőt rokonszenvvel viseltetett. Aki itt sokat, igen sokat tudna tenni magáért. A levelezésnél minden nap üresedhetik egy hely s ott már jó fizetés van. Csak egy kicsit kedvesnek kellene lennie ahhoz a valakihez s úgy élhetne, mint hal a vízben.

Lizi elfehéredett. Első pillanatban azt gondolta, hogy okos lesz s úgy tesz, min ha nem értene semmit abból, a mit ez az ember a világ legtermészetesebb hangján sugdos a fülébe. Vagy areul üti, hogy monjen el a kedve egyszer s mindenkorra a hasonló vállalkozásoktól. Egy pillanat alatt elvetette mind a két tervet. Ki hinné el neki, hogy nem érti ezeknek a szavaknak lealázó voltát? Egy szegény leánynak, a ki maga keserves munkájával keresi a kenyerét, ki hiszi el, hogy nem ismeri az élet feneketlen mélységeit? Es ha areul üti? Istenem, hisz ez volna a legtermészetesebb válasz. De azután? Mi lesz azután? Mi lesz azokkal, a kik otthon vannak, ha csak egy hónapig

magyar nemzeti politikai, valamint közgazdasági szempontokból fontos tevékenysége, melyet Csernovics Diodor dr., miniszteri tanácsos, állami jószágigazgató inaugurált. Csernovics éppen e tevékenységgel szerzett érdemei elismerésül nem is oly régen a vaskorona-renddel, majd pedig a miniszteri tanácsosi cím és jelleggel tüntettetett ki.

Ezen legújabb kitüntetés tehát míg egyrészt Knár Lajost, a közbecsülésben álló kitűnő munkatársat éri, másrészt ugy Csernovics Diodor, mint a vezetése alatt álló jószágigazgatóság nehez és felette fontos működésének újabb elismerését jelenti. A lefolyt ünnepekről az alábbi tudósítást adjuk:

Déli 12 óra előtt a jószágigazgatóság nagy tanácsstermében gyülekezett a jószágigazgatóság, valamint az alárendelt ispánságok, telep és birtokkezelőségek tisztikara oly számban, hogy a tanácssterem nem volt képes a tisztikart teljesen befogadni. Ezen körülmény is igazolja azt, hogy a pénzügyi palotában a jószágigazgatóság rendelkezésére bocsájtott helyiségek e hivatal céljainak már meg nem felelők és elérkezett a legfőbb ideje annak, hogy a tervbe vett földmívelésügyi palota mielőbb felépíttessék.

Csernovics Diodor dr. miniszteri tanácsos jószágigazgató harsány éljenzés közepette üdvözölte az egybegyűlteket és intézkedett, hogy három tagu küldöttség kérje fel az ünnepeket a megjelenésre. Knár Lajos királyi tanácsos, jószágfelügyelő a küldöttség kíséretében megjelenvén, Csernovics Diodor dr. az alábbi szép beszédet intézte hozzá, amely az összes jelenlévőkre mély hatást tett:

Nagyságos királyi tanácsos ur!

A vezetésem alatt álló jószágigazgatóság tisztviselőikara kettős okból jelent meg ma Nagyságod előtt; az egyik ok az, hogy búcsút vegyünk Nagyságodtól, mint jóban és rosszban velünk együtt munkálkodott és küzdött szeretett hű kollegánktól és munkatársunktól, a másik pedig az, hogy örömlünknek és szerencsekívánatainknak adjunk kifejezést azon már közhírré vált magas kitüntetés felett miben Nagyságod a legfelső helyről részesült. Azt hiszem, hogy ha egy a magam mint tisztviselő-társaim érzelmeit e percben komolyan mérlegelem, — bármily nehezen esik is egy szeretett, közbecsülésben álló, kitűnő munkatársunktól megválni s bölcs tapasztalatait, jóakaratu

tanácsait és támogatását a jövőben nélkülözünk, — mégis a válás pillanatában az öröm és a jóleső megelégedés szívünkben a fájdalmat és bánatot tulszárnyalja, mert Nagyságod oly bölcsen és tapintatosan választotta meg a visszavonulás idejét, hogy távozása nem a nyugalmába vonulás, hanem az ifjabb erő előtérbe juttatásának benyomását kelti. Nagyságod teljes szellemi és testi erejének épségével vonul félre, mint a művész, aki egy nagy évekig tartó mű alkotása után dicsősége teljében azon gondolatlalt hagyja abba a munkát, hogy már nagyobb művet nem alkothat, mint az énekes, ki nem várja be, hogy a közönség némasága figyelmeztesse arra, hogy hangja már hanyatlak, hanem a legnagyobb tapsviharok között aratott diadalai után önkényt engedí át a teret másoknak, s mint a hadvezér, ki nem teszi ki magát annak, hogy alattvalói a korral járó hanyatlását konstatalják, vagy fellebbvaló tetteit gáncsolják, hanem a kellő pillanatban, egy harci diadal s a legfelsőbb hadur legmagasabb dicsérete után áll félre.

Nagyságod szintén félre áll egy becsületes, mindenki által elismert küzdelmes és munkás tisztviselői pálya tetőpontján, minden társától szeretve, alattvalóitól tisztelve, fellebbvalói által nagyrabecsülve s a legfelső helyről ő felsége királyunk által érdemeiért kitüntetve. Azért mondom, hogy a válás fájdalmát tulszárnyalja szívünkben a jól eső öröm érze e, mert az Ily dicsőségteljes visszavonulás mindnyájunk ideálja lehet. Nagyságod 39 évet töltött az állam szolgálatában anélkül, hogy valaha elégedetlenségre okot adott volna, anélkül, hogy tisztviselőtársai részéről ellenszenvet, irigységet, vagy rosszakaratot tapasztalt volna. Sőt ellenkezőleg, egész pályáján csak szeretetet, megelégedést és nagyrabecsülést vívott ki magának. Nem ritka-e egy ilyen múlt s nem bölcsességre mutat-e az, hogy visszavonul ma a kellő pillanatban, nem várva be a kórral bekövetkező testi, vagy szellemi gyöngülést s azt, hogy ezáltal a nimbuszt, amit egy hosszú életen át kivívott, kockáztassa?

Ugy a magam, mint tisztviselő társaim nevében hálás szívvel mondom búcsút és köszönetet Nagyságodnak kiváló és mindig értékes szolgálataért, mindig korrekt, tapintatos és kollégialis magatartásáért s teljes szívemből kívánom, hogy mai testi és szellemi frissességét tartsa meg az ég még sok hosszú éveken át és sokáig, nagyon sokáig élvezze megelégedésben és gondok nélkül a valóban jól kiérdemelt nyugdíjat. Végül midőn a legmagasabb helyről nyert kitüntetés közli miniszteri leiratot ezenel, ismételt szerencse kívánataim mellett átnyujtom, kérem tartson meg bennünket továbbra is nagyrabecsült barátságában és jóindulatában.

A közvetlen határu és szónoki hévvel előszótt üdvözölő szavakra Knár Lajos meghatva a következőkben válaszolt:

Méltóságos uram! Kedves tisztársak!

Hódolatteljes tisztelettel és mély hálával fogadom ő felségének, szeretett királyunknak azon kegyességét, hogy engemet a királyi tanácsosi cím adományozásával legfelsőbb kitüntetésre méltatott. Jól tudom azt, hogy ezen magas elismerés elérését főleg Méltóságod kezdeményezésének, sikeres fáradozásának és hatóság befolyásának köszönhetem. Fogadja kérem ezért mély hálámat!

De hálás köszönetemet kell kifejeznem azon, talán érdememen felüli kitüntető, engem végtelenül megtisztelő szép szavaiért, melyeket az imént hozzám intézni és ez által a mai napot örökké emlékezetes ünnepé emelni kegyes volt. Oszintén bevallom, hogy az elfogultság, a meghatottság érzete vesz rajtam erőt; de hogy is ne, hiszen most, midőn az emberi erő és munkaképesség fogyatkozásainak előérzetében a szolgálatból kilépve nyugdíjba megyek, bekövetkezett azon, reám nézve fájdalmas óra, midőn megzokott, megszeretett környezetemből, mélyen tisztelt főnököm és szeretett munkatársaim köréből megválok. Meghatottságomnak másik oka pedig az az igazán szeretetreméltó figyelem, hogy az ünnepély örömi részében velem éreznek és bucsuztatásomat Ily fényes ünneppé emelni szívesek voltak. Nem találom alkalmas szavakat arra, hogy a most érzett hálámat méltóan kifejezhessem s azért csak arra az egyre kérem, tartsanak továbbra is szíves emlélkükben, amint hogy én is, bárhova vessen a sors, mindenkor büszkeséggel és a régi szeretettel fogok mindegyikükre visszaemlékezni.

A többszöri éljenzésektől megszakított beszéd után az ünnepektől könyök között, egyenkint bucsuzott el azon tisztviselő társaktól, akiknek körében oly hosszú éveken át a közjavára működött.

Ez alkalommal Csernovics Diodor dr. miniszteri tanácsos szívóyosan üdvözölte János Győzöt, az ujonnan kinevezett jószágfelügyelőt is, aki állását elfoglaló beszédében nehéz és felelősségteljes munkájához tisztviselőtársainak támogatását és jóindulatát kérte.

Ugy Knár Lajost, mint János Győzöt nemcsak Aradról, hanem az ország minden részéből számos üdvözölő távirattal és levéllel halmozták el.

is nem jut új keresethez? És hátha azután sem jut?

Egy pillanatig sa tartott, amíg ezeket átgondolta. És nem találta meg a folytatást gondolataihoz. Félíg öntudatlanul üt székén. Majd elhatározta, hogy felugrik és elrohan szó nélkül. Hogy hová? Tudja is ő! Csak el, el innen, a hol mőtelyes a levegő és irtózat lenni.

Az üzletvezető erős, széles kezét a leány vállára tette, s ez úgy érezte, hogy mázsányi súly nyomja, mely mozdulni sem engedte.

— Legyen okos Lizi. És boldoguljon úgy, ahogy lehet. A durva férfi testi erejével, a tudós eszével küzd ki magának a boldogulást. A nőnek szépsége a fegyvere s anyira boldogul, amennyire azt értékesíteni tudja. Mire várhat maga itt? A tündérmesék kora lejárt. Ma már a királyfiak nem keresik a hamupipőkéket, hanem jó partit után szadgálnak. Hát még a magunkfajtájú szegénylegények? ... Hiszen, nem mondom, megeshetik, hogy felesége lesz valakinek, de higgye el az nem lesz azok közül a férfiak közül való, a kiknek alakját bohó leányszívek az ábrándok, az álmok ragyogó színeibe szokták felöltöztetni. Feleségül veszi egy idióta, a ki majd csak azután tanulja meg az élet keserves leckéiből, hogy a szerelem nem pótolja sem a kenyeret, sem a szaporodó gyermekek elrongyolt cipőcskeit. És aztán jön az elégedetlenség, a megbánás, a panasz, a szegénység durva kitérésel. Erre várjon?

Az üzletvezető ur itt némi szünetet tartott.

Hogy aztán művészi fordulattal szembe állítsa a pazarul elábrándozott fiatalság soha vissza nem idézhető perceit. Az anyagi jólét puha melegségét. A józan okosság veszélytelen, sőt édes gyümölcseit.

Nem jutott odáig.

Kelletlen érzéssel vette észre, hogy a leány csendesen sírdogál. Majd leborulva a márványlapra, fudokló szokogásban tört ki. És már nem hallja a férfi csittitását sem, aki érezve helyzete feltűnő voltát, tréfálkozva igyekszik lecsillapítani, hogy csak tréfált, kiakarta próbálni s más e féle.

Maga is érzi, hogy ez a hazugság már nem megy.

A leány halálsápadt arccal, remegő inakkal állt fel helyéről s indult az ajtó felé.

Tudta, az arcára volt írva a kétségbeesítő bizonyosság, hogy ide soha többé nem jön vissza.

A nehéz üvegajtó lassan csukódott be a leány mögött. S a személyzet hódoló mosolylyal fordult az üzletvezető ur felé, a ki nyugodt eleganciával állapította meg előttük:

— Ez az unalmas idő rávitt, hogy tréfálkozzam vele. Szegény, nincs hozzászokva; nem értette meg. Ostoba szegény, miut egy — veréb.

IV.

Lizi az nap egy órával később került haza a szokott időnél.

Hol járt addig, míg az üzletből ide ért, talán maga sem tudta volna megmondani.

Mikor belépett a szobába, akkor vette észre, hogy a fejdőtjét is az üzletben hagyta.

Leült egy zugba némán és hallgatott. Kicsit szemel annál hangosabban beszéltek.

Az anyja rikácsoló hangon, ziháló mellel támadt rá:

— Mi történt?

Érezte, hogy az ő száraz kenyerét fenyegeti valami nagy veszedelem.

— Mondj el azonnal mindent.

Lizi elmondta.

A gyermekek már aludtak. Csak ketten voltak ébren a pisálkáló lámpa mellett, mely széles árnyékokat vetett a szennyes falra.

És az anya, a kenyerét vesztett koldus, a sír szélén halódó nyomorult elkeseredésével, fulladozó hangon, de az élethez való ragaszkodás konok ösztönével sivitott:

— Ostoba! ostoba! Pusztulj innen azonnal! Meuj, menj és kérj tőle bocaánatot! Te ostoba veréb! ...

V.

... És a hajléktalan veréb némán, szótlanul, oitompult érzésekkel, kábult aggyal indult neki a sötét utcákon keresztül a belváros nappali fényben ragyogó, zajos utcáinak ...

Mese a Prügelknabe-ról.

A Prügelknabet ugye ismerik? A hercegi gyerekek mellett tartják az ilyent. Mikor a kis prince rosszul viseli magát, vagy nem tudja a leckéjét, meg kell büntetni. De a princet csak nem lehet megverni? Előveszik tehát a Prügelknabet: az azután jól kikap a prince büneiért.

A színigazgatók is megengedik maguknak azt a lukszust, hogy Prügelknabet tartsanak. Magyarul ezt művezetőnek nevezik. S ha a színházi bizottság elégedetlen a társulattal, duruzsol a műsor miatt, gyöngének találja az ugynevezett ensemble, — hát ott van a művezető, üsse.

Hát ilyen Prügelknabe volt Szendrey Mihály Leszkay Andrásnál, az aradi színház egykori hercegénél.

Hogy a tehetséges Prügelknabek milyen sokra vihetik, arra a Szendrey Mihály karrierje példa. Szendrey ugyanis maga is színigazgató, s mint ilyen, jogos birtokosa mindazon címeknek, a melyek ezzel a foglalkozással járnak: művész-kalmár, rabszolga-tartó, önző spekuláns és ravasz kaméleon.

A jóS zendreynek, aki megszokta, hogy őt a világ legrokonszenvesebb Miskájának tartják, eleinte rosszul esett ez. És fájt, a mikor kétségbe vonták, hogy az ő szintársulata mindjárt a párisi Gaité színház után következik rangban. Később azután észébe jutott valami.

— Majd segíték én ezen!

És vett ő is magának Prügelknabet. A Prügelknabe, a művezető Mariházy Miklós lett, a ki illendően odatartja a hátát az illetékes körnöknek:

— Engem méltóztassanak püfölni!

Fájdalmas pálya, de Mariházy, úgy látszik szívesen vállalkozik rá. Ugy látszik, ez az ut vezet arra, hogy az ember valaha szintén direktor lehessen és Prügelknabet tarthasson magának...

Vasárnapi munkaszünet a kereskedelmi irodákban.

(Kereskedelmi alkalmazottak a tanácshoz.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 1.

Az aradi kihágási bíróság nemrégiben több tekintélyes aradi nagykereskedőt ítélte el a vasárnapi munkaszünet megsértése miatt. Érdekes, hogy az a cselekmény, amelyért a nagykereskedőket elítélték, állandó gyakorlat nemcsak Aradon, hanem más vidéki városokban is s azokra nézve nincsen egyöntetű eljárás az illetékes hatóságoknál.

Berecz Ferenc kihágási bíró úgy fogta fel az ügyet, hogy a kereskedők büntetendő cselekményt követtek el és el is ítélte őket. A magyarországi kereskedelmi alkalmazottak szakszervezetének aradi csoportja, ebből az alkalomból Sarlot Domokos főkapitányhoz beadványt intézett, amelyben felhívta a főkapitányt, hogy ki sértesse állandóan figyelemmel, vajjon nem sértik-e meg a kereskedők a vasárnapi munkaszünetet és ha konkrét eset jutna tudomására, úgy feljelentés nélkül, hivatalból indítsa meg ellenük az eljárást.

A kereskedelmi alkalmazottak nem nyugodtak bele a főkapitány válaszába, hanem a tanácshoz, mint másodfoku bírósághoz felebbezést adtak be, amelyben kifejtették, hogy a kapitányság külön feljelentés nélkül, hivatalból köteles afőlől érdeklődni, hogy ne szegjék meg a vasárnapi munkaszünetet.

Institoris Kálmán polgármester elnöksége alatt ma foglalkozott a tanács a felebbezéssel. A kérdéshez elsőnek Sarlot Domokos főkapitány szólt és kimutatta, hogy a kereskedelmi alkalmazottak kérelmének teljesítése lehetetlen, mert a rendőrség nem állíthat minden üzlet elé rendőrt. A tanács a főkapitány véleményét magáévá tette és elutasította a kereskedelmi alkalmazottak felebbezését.

Kaas Ivortól — Fedákig.

(A báró jubileuma. — Kossuth, a primadonnák és a magyar parfümgyár. — Szegény Vidor! — Fedák futása.)

Budapest, december 1.

Ha a magyar újságírásnak volna nék primadonnái, akkor most hasábos cikkek jelennének meg Kaas Ivor báróról, aki ma ünnepelte hírlapíró voltánál 40 éves jubileumát. Azaz, hogy ő nem ünnepelte, hanem ünnepeltük mi: nap-számossal a tollnak, hírszolgálat a közönségnek. Ő, a nemes báró, kézzel-lábbal tiltakozott és védekezett a jubilálás ellen; de hasztalan! Kaas Ivort ünnepelni, ünnepelhetni olyan tisztetség nekünk, magyar újságíróknak, hogy az alkalmat el nem mulaszthattuk, el nem szalaszthattuk. Mert ha nincsenek is köztünk fedákos értelemben vett primadonnák, vannak a soraink közt Kaas Ivorok, akikért, — ha még eddig föl nem találták volna, — fel kellett volna találni az írótolat, hogy ő forgathassa, hadakozhassék, taníthasson, vezethessen vele. Kaas Ivort ünnepeljük s ti, akik szép cikkeit, gyönyörű írásait olvassátok, — ünnepeljétek velünk!...

Az újságíró ünnepelése után pedig ünnepeljük az államférfit: Kossuth Ferencet. A magyar ipar eddig csak jelszavakban volt meg, most — úgy látszik! — testet ölt az ige. Kossuth Ferenc a bársonyszékben nem terpeszkedik el és nem piszkálja a körmeit. A magyar miniszterek — a „rég jó időkben!” — ezzel töltötték idejük egy részét, a másik részt pedig azza, hogy — gsefteken törték a fejüket.

Kossuth Ferenc is azon törték a fejét, de ő az ország javára akar gseftelni; ő föl akarja támasztani igazán a leányzó, aki nem alszik, hanem halálán volt. A magyar ipar föltámasztása a Kossuth Ferenc ideálja. Nem a tulipánt kell a gomblyukba tűzni, hanem tessék mindenben mindig magyar cikket kérni, venni, használni. Ha csak az a pénz itt maradna az országban, ami — parfümre, meg puderre vándorol ki Párisba, Londonba és különösen Grácba.

A gráci Kielhauser Fedák Sárától, Küry Kírártól, Kornai Bertától, Márkus Emmától és a többi nagy és apró csillagocskáktól többet kap évenként, mint talán az ausztriai színpadi csillagoktól. A „nagy” Zsazsa az ő parfümjében fürdik, a kis Kornai az ő rizsporát hinti immár vörös hajára. És — ime a hét pikantériája! — ezt meg tudta Kossuth Ferenc. A magyar primadonnák használjanak magyar gyártmányt! — gondolta magában és szépen, titokban folyt a tárgyalások Kielhauserrel. És most, Budapest határában, már telket vásárolt a gráci cég és maholnap a gráci Kielhauserből — pesti Kielhauser lesz!...

A Népszínház gyásza, szegény Vidor Pál szörnyű tragédiája, — ez a legfrissebb szenzáció, amely egész Budapestet foglalkoztatja. No meg ami ezzel kapcsolatos: Fedák Sári botránya, a lábkirálynő megkergettetése, csúfos futása és bojkottáltatása. Erről azonban bővebbet a — távirati riport. F. J.

Egy szép asszony tragédiája.

Rejtélyes öngyilkosság.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 1.

Tegnap estefe é megrázó esemény történt Nagyváradon. Egy fiatal uriaszony, Benedek Vilmos dr. ügyvéd felesége véget vetett az életének. Felakasztotta magát. Még a legjobb ismerősök is csak találgatják, hogy mi érlelte meg a sugárzó szépségű ifjú asszony szubtilis, mimóza lelkében a rettentő elhatározást. Egy bucsuzó szava, egyetlen utolsó sora nem volt a magyarázatra. Amint hogy bizonyára úgy találta, hogy az ő cselekedete nem vár magyarázatot...

Ki hitte volna? A körülrajongott leány, akit annyian irigyeltek, akinek kezéért annyian versenyeztek, minő utat járhatott meg, a Golgota hány tövisének sebzését érezhette, hány kínvallott perc verejtékének gyöngyözését a bársonyos homlokán, míg eddig ért? Suttognak az emberek, félszeg kíváncsiság kardí tekintettel állja körül az elkékült arcú, halott anyá ravatalát. S olyan fájdalmas az érzésünk, hogy kutatnunk kell, miért hagyta itt a gyermekét?

Benedek Vilmos dr. ügyvéd öt évvel ezelőtt alapított másodszer családi tűzhelyet. Első házassága boldogtalan volt s rövid együttélés után elvált nejétől. Mikor a válópör véget ért, Nagyvárad egyik ünnepelt beutóját, a szépséges Róz Margitot, Róz Sándor előkelő kereskedő áróját vette feleségül, akinek kezéért az egész város urfiatalsága versengett. A gyönyörű menyecske, házassága óta teljesen magába vonult. A társaságot szinte kerülte, mintha meggyűlölte volna az embereket. Később, mikor házukra szállt az áldás, két édes picit lánykájának szentelte az életét. Valami martíri keserűség lopóhatott a lelkébe, valami névtelen szomorúság árnyéka koszoruzta meg a szépségében ragyogó asszonyfejet. Az utóbbi időben ha néha látták ismerősül, alig ismerték rá a bálak egykori körülrajongott királynőjére.

Pável utcai lakásukból nemrég költözköd-

tek a Damjanich utcán 1. szám alatt levő házba. Az első emeleten bírtak itt négy szobát. Itt volt Benedek Vilmos ügyvédi irodája is, ahol még tegnap délután a fiskális feleivel értekezett. Benedek három óra után távozott el hazulról s beszélgetett a feleségével, akinek viselkedése semmi feltűnőt nem árult el. Azzal bucsuzott nejétől, hogy a telekkönyvnel van dolga s öt órára hazatér. A fiatal asszony az ő szokott szomorúságával bucsuzott:

— A vizionlátásra!

Kevéssel négy óra után ideges láрма verte fel a cselédeket. A gyerekszobából a két kicsi baba hangos sírása hallatszott:

— Jaj anya! Anya!

A szobaleány berontott. A gyerekek kétségbeesetten, zokogva futottak elője s a szomszédos szalon ajtajára mutatott:

— Anya olyan csúnyán kiabál!

A cseléd be akart nyitni a szalomba, de az ajtót zárva találta. Kopogtatott, majd urnőjét szólóztatva dörömbölni kezdett, de az ajtó nem nyílt meg. Ekkorra már összecsendült Benedek lakásán az egész háznép. Nemsokára egy rendőr is érkezett, aki a vállával kifeszítette az ajtót.

Bent, a fölig lefüggönyözött homályos szalomban az ablak előtt találták guggoló helyzetben a fiatal urasszonyt. Az arca eltorzult, a teste merev. Nyska körül háromszorosan csavarva a függönyszínór. Ha ott volt.

A házbéliek fejvesztett rémülettel szaladtak orvosért s ezalatt hazakerült a mit sem sejtő szerencsétlen férj, aki hörgő zokogással berult a hídig tetemre. Az orvosokra nem volt már szükség. A rendőrség is tudomást szerzett az öngyilkosságról és jegyzőkönyvet írt a tragikus esetről. Az öngyilkos semmiféle írást nem hagyott hátra.

Azután jöttek a szentegylet komor, örökké gyászos asszonyai. A szép fiatal asszonyt az ő kedves csecsebecsési közt kiterítették a szalon közepén. A testőre fekete leplet takartak. Elgyújtották a halottas gyertyát...

Hegedüs Ármin fogsága.

Kérvény a vizsgálóbíróhoz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 1.

A csalárd bukás büntetével vádolt Hegedüs Ármin aradi kereskedő tudvalevőleg előzetes vizsgálati fogságban, a kir. ügyészség fogságában várja büntényének elintézését. Hetek óta egyre várta a vizsgálóbíró intézkedését szabadlábra helyezése iránt, de minthogy a nyomozás és vizsgálat csupán Hegedüs bűnössége mellett szolgáltatott adatokat, az előzetes letartóztatást a mai napig sem oldották föl.

Most azonban ugylátszik, hogy Hegedüs megunt már a várakozást a vizsgálóbíró spon-tán elhatározásából való szabadulásra, mert ma ügyvédje, Sugár Jenő dr. utján kérvényt nyújtott be a vizsgálóbíróhoz, amelyben előzetes letartóztatásának megszüntetéséért folyamodik. Kérését azzal indokolja, hogy a cselé elrendelések nem volt „szökésben”, a mint azt a cselébírósi végzés tévesen állítja. A letartóztatott akkor Szombathelyen időzött, ahol a hatóságának bejelentett lakása és állandó foglalkozása is volt az ottani betegségyező pénztárnál. Kérvényében tagadja még azt is, hogy ellene korábban bármiféle büntetőeljárás miatt bűnvádi eljárást folyamatba tettek volna. Igy, hogy egy állítólag elcsábított nő bejelentést tett ellene magánokirathamisítás miatt, de szerinte ez a vád alaptalan, mert a sokat emlegetett postatakarékpénztári könyvben nem ő kö-

vette el a hamisítást és különben is a takarékpénztári könyv nem bír okirat jellegével.

Végül legfőképpen tagadja, hogy a csalárd bukás büntetést elkövette volna és minthogy szökéséről nem kell tartani, szabadulása esetére pedig Aradon állandó foglalkozása és lakása van, kéri a vizsgálóbíró, hogy szüntesse meg az ellene elrendelt vizsgálati fogságot.

Domkos László vizsgálóbíró hétfőn fogja elintézni Hegedüsnek ma benyújtott kérvényét. Ha a vizsgálóbíró nem adna helyet a letartóztatott kérésének, úgy valószínűleg felfolyamodja a kedvezőtlen döntést az aradi törvényszék vádtanácsához.

Elfelejtett diszpolgár.

*

Diszpolgárnak lenni voltaképpen igen szép, megtisztelő kitüntetés. Azaz, hogy olyan, mint a randevu: minél szaporábban osztogatja valaki, annál kisebb az értéke. Ezen az alapon az aradi diszpolgárságnak is alaposan lemehegett az ázsója. A diszpolgárok neve hosszú lista, és — különösen a régi időkben — akad közöttük olyan is, a kiről már azt se tudjuk, hogy ki volt.

A ki aztán sokat osztogatja, az lassanként elfelejti, hogy korábbi időkben kinek is juttatott részt belőle. Arad is így járt a régi udvarlóival, azaz a régi diszpolgáraival. A többek között elfeledkezett egy diszpolgáráról, a kinek emlékét most van alkalom fölleveníteni.

Holnap leplezik le Budapesten, a parlament épülete előtt a nagy Andrássy Gyula gróf szobrát. Nos, Andrássy Gyula gróf is Arad város diszpolgárai közé tartozik, még pedig a legrégebbek sorából való. 1868-ban választotta őt Arad város diszpolgárai közé, kétségtelenül annak elismerésül, hogy az alkotmány helyreállta után az első miniszterelnök volt s hogy ő tette a király fejére a szent koronát.

Ezt, úgy látszik, lassanként elfelejtették. A politikában Andrássyt népszerűtlenné tette a rengeteg véráldozat, amelybe Bosznia és Hercegovina okkupációja került, s ami csak Ausztriának hozott hasznot. Aztán meg: külügyminiszter is volt s ez a hivatal sohase jár népszerűséggel, még ha magyar ember viseli. Ugy látszik, ezek feledtették el Araddal az ő diszpolgárságát.

Mégis, holnap, a szobor körül ünneplők között valami helye lenne Aradnak is. Hiszen a diszpolgárrá választás teremt bizonyos, állítólag örökké tartó kapcsolatot a város és diszpolgára között. S ha már erről az ünnepről elmaradt a törvényhatóság, a jövőre nézve talán nem árt megszívlelni: vagy becsülje meg jobban a diszpolgárait, vagy — legyen takarékosabb a diszpolgárság adományozásával.

TANÜGY.

(—) Tanítválasztás. A vizsgálati iskolaszék egyhangú határozatával két tanítói állást töltött be. Megválasztották a megüresedett állásra Andrees János agai tanítót, az újonnan rend-

szerezített állásra pedig Pilsák János máslaki tanítót. Az állásokra 50 tanító pályázott.

(—) Magánvizsga. Az aradi polgári leányiskolákban a karácsonyi időszakban tartandó magánvizsgálat december hó 22-én tartatik meg.

Szemere tanítványai.

Hazardjáték az egyetemen.

A dékán koboz.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 1.

Egy fővárosi lap ma érdekes leleplezést hozott az Egyetemi Olvasó Csarnok-ban folyó hazardjátékokról. A központi egyetemmel szemben, a Kaplony-utca és Egyetem-tér sarkán, az első emeleten vannak az Egyetemi Olvasó Csarnok helyiségei. Három szobából áll az ifjuság eme miniatűr „Nemzeti Kaszinó”-ja. Egy tágas társalgó napilapokkal és csinos jobb ügyhöz méltó könyvtárral. Ebben a szobában természetesen, mint jól nevelt kaszinóhoz illik, csak kevesen és csak átmenetileg szokás tartózkodni.

A társalgó mellett van egy nagy teremszerű helyiség két biliárdasztallal, de annál több kártyaasztallal. A kártyaasztalok kora délutántól késő estig állandóan el vannak foglalva, sőt délelőtt is akadnak itt fiatal emberek, kik az üres órákban átjönnek egy kis alsóra. Meg kell említeni, hogy itt csak szelíd alsós folyik, bár megdöbbenünk, hogy néha egész havi zsebpénzeik bevándorolnak idegen zsebekbe. Ez utóvégre még nem nagy veszedelem. Hiszen, akik itt játszanak, azok játszanának kávéházban is.

De hát hazardjáték is folyik itt a harmadik szobában, az előző szobában, a komoly tiltakozatos előző szobában. Eljutott ide is már az utóbbi időben annyit emlegetett kárhozott baccarat. A főkapitányságra már tavaly eljutott a Csarnokban játszott alapszabályellenes játék híre. A főkapitány már tavaly levélben kérte a Csarnok vezetését, hogy hagyjanak fel a bak kal, de felszólításának nem volt semmi fogantja.

Az előző szobába nem juthat be mindenki. Csak a beavatottaknak van ide belépési joguk. Zártkörű, de nem kisszámú társaság játszik itt bak ot mindennap. Előkelő politikusok, magasrangú tisztviselők, országgyűlést képviselők felelték kiskorú fiait, kiknek zsebpénzüket kívül nincs más jövedelmi forrásuk, játszanak itt tekintélyes összegekben. Ugyanaz a stíl, ugyanaz a hangulat, mint bármely előkelő kaszinóban, csak a méretek mások. Szmókingós, frakkos fiatal emberek jönnek mennek, saját vagy bérelt gummikerekűn és zsúr után, vagy bál előtt felnéznek egy kis zsőre. Es aztán folyik a játék, az idő, lelket, ifjuságot emészto játék.

Kmetty Károly jogkari dékánnak, ki házában ugyszólván indító lökést adott a szerencsejátékok elleni küzdelemben, semmi esetre sem lehet tudomása az előző szobában történőkről.

Mi tehát — írja az illető lap — felhívjuk az ő és a rektor figyelmét erre. Mentsek meg az ifjuságot, amíg lehet még, a hazardjáték démonától.

Mint fővárosi tudósítónk sürgönyzi, e cikk által figyelmessé téve, Kmetty Károly dr. jogkari dékán elhatározta, hogy véget vet az Egyetemi Olvasó-Csarnokban lábrakapott kártyázásnak. A dékán az egyetem egyik szolgájának kíséretében ma megjelent az Olvasó Csarnokban és megállapította, hogy négy asztalnál folyik a játék. A dékán az asztalokon talált pénzt elbobotta és a kártyázó egyetemi hallgatók ellen megindította az eljárást.

Urilány csendőrszuronyok közt.

Letartóztatott postáskisasszony.

A hűséges vőlegény.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 1.

Két szuronyos csendőr tegnap reggel egy elegánsan öltözött, fehér kalapos, kisírt szemű urilányt kísért be a szegedi kir. ügyészségnek a törvénytörési palota harmadik emeletén levő fogházába. Az illető Müller Teréz 23 éves postáskisasszony, aki a Szentos mellett levő Nagymágócs uradalmi község postahivatalát vezette. A postáskisasszonyt sikkasztás gyanúja miatt tartóztatta le a szentesi rendőrség és bevitte a szegedi ügyészség fogházába. A kis postaslányt szomorú ujján elkísérte vőlegénye is, egy derék szál fiatal urlembert, aki vakon hisz menyasszonya ártatlanságában és biztosra vette, hogy az ügyészség szabadon bocsátja a lányt.

Az eset részletei ezek:

(A kiutasított udvariú bosszúja.)

Müller Teréz, aki balassagyarmati illetőségű, két év előtt került a gróf Károlyi uradalom nagymágócsi postahivatalba mint postamesternő. A postáskisasszonyt mindenki a legpontosabb hivatalnoknak ismerte a környéken és a lakosság előtt a becsületesség mintaképe gyanánt állott.

Annál nagyobb volt tehát a meglepetés, amikor Müller Terézt a csendőrök tegnap sikkasztás gyanúja miatt letartóztatták. Valami kiutasított udvariú ugyanis névtelenül följelentést tett a postaigazgatóságnál, hogy Müller Teréz sikkasztott. Erre kiküldték Csath Dezső főúrszót, aki vasárnap megkezdte a postahivatalban a vizsgálatot.

Négy napig tartott a vizsgálat, amelyet a főtiszt a legnagyobb szigorral folytatott. Kiment a tanyák közé és az összes postatakarék-pénztári könyveket a tulajdonosoknál átvizsgálta. Tegnap reggel megállapította, hogy a hivatalban 3200 korona eltűnt. Közölte ezt a leánnyal, aki kijelentette, hogy a hiányzó összeget nem ő sikkasztotta el, hanem egyik cselédje lophatta el a kasszából. A leány ugyanis míg nála lakott, nagyon sok pénzt kötött ruhákra, amiből következett, hogy az összeget az lopta el apróbb összegekben.

Egyébként Müller Teréz a hiányzó összegből 800 koronát megtérített az ovadékból. Ez szorban nem használt, mert a főtiszt utasítására a csendőrök letartóztatták és Szegedre vitték.

A szegény leányt a mágócsi segédjegyző, Beszedes Dezső, aki rövid idő előtt eljegyezte, egész a fogház ajtajáig kísért és ott érzékeny búcsút vett tőle.

(A postáskisasszony vallomása.)

Müller Terézt délután maga elé kísértette Magay vizsgálóbíró és kihallgatta. A leány zokogva mondta el a bűntény történetét:

— Az 1905. évi január hónapjában vettem észre, hogy a fiókomból 160 korona hiányzik. A fiókomban ugyanis rosszul záródott és azt hiszem a cselédem lophatta ki belőle. Különben is rossz volt a fiók és hátulról is bárki beenyúlhatott és ellophatta a benne lévő pénzt. Nem tagadom, hogy kissé felületes voltam, de annak az az oka, hogy szerelmes voltam Beszedes Dezső segédjegyzőbe, aki meg is kérte a kezemet, de addig nem akartam igent mondani, amíg az eljegyzésről előzetesen nem értesítettem a postaigazgatóságot.

— A többi pénz hogyan tűnt el? — kérdezte a vizsgálóbíró.

— Kérem, az eltűnt 166 koronát akartam pótolni és ezért magam is vettem el a kasszában lévő pénzből. Így ment ez fokozatosan, mert a hiányokat pótolnom kellett, hogy a rancsolásoknál észre ne vegyék. A pénzek közül a legtöbb úgy tűnt el, hogy felületesen számoltam és a tévedésekből hiányok keletkeztek, amiket a kasszából kellett pótolnom.

— És a rancsolásoknál hogyan tudta a hiányokat eltüntetni?

— Hát kérem meghamistítottam a postatakarék-pénztár könyveit és úgy tudtam palátolni a hiányokat.

A vizsgálóbíró a kihallgatás után közölte vele, hogy nyomban szabadon engedje. Az ügyész ez ellen nem jelentette be fölfolyamodását és így a postáskisasszony délután 5 órakor, vőlegénye oldalán, szabadon távozott a fogházból. Valószínű, hogy nem is kocsátják el állásából, mert az uradalom tulajdonosa állítólag pótolni fogja a pénzhányt.

Első ebéd.

(A szegénytanulók konyhájának megnyitása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 1.

A humanizmus terén legrégebben működő aradi egyesület, a Szegény tanulók segélyező egyesület mutatta be ma munkája egyik jelentős részét: az iskolás gyermekek konyháját.

Egyszerű s éppen ezért megkapó ünneppel nyitotta meg ezt az intézményét, hol mai naptól kezdve egész télen át minden délután szédőven gyermek kap meleg ételt. Látni kell azt a sok sápadt gyermekarcot, amelyről leri az éhség és nyomor, akkor alkothat magának az ember fogalmát arról, mi ez az intézmény.

A mai első ebédre eljött városunk képviselője is, Müller Károly, Millig József iskola-felügyelő, Csabó Géza ezredes és Faragó János kir. s. tanfelügyelő. Edeklődéssel szemlélték a sok kis éhes vendéget, kiknek villogó szemök mintha mondta volna: most már lesz ebéd!... Délben hosszú sorban vonult az ily alkalommal bizony szűk ebédlőbe a gyermek-sereg. Élvezték a párolgó paprikás keilemes illatát s csendben helyezkedtek el.

Kovács Vincs tanár, az egyesület titkára imádkoztatta meg a gyermekeket s utána szép beszédet tartott. Egyszerű szavakban méltatta az intézmény jelentőségét s köszönetét fejezte ki Hauser ezredesnek és a védasszonyoknak. Az apróság lelkére kötötte azt a kötelességet, hogy a becsületes munka lesz az, amivel ezt meghálálhatják. A költői szárnyalással előadott beszéd után kevés szem maradt szárazon.

Kezdetét vette az ebéd kiosztása. Czárán Mártonné és dr. Tisza Mórné urnők, Dániel és Czárán nővérek osztották ki az ebédet. Bizony nem kis munka volt, ennyi éhes gyereket megebédelteni. Mindenre vigyáz, gondosan felügyel az egyesület elnöke, Hauser ezredesné.

Megemlítjük még, hogy az egyesület támogatja a Kossuth-utcai és az Illés-utcai iskolák napközi otthonát is. Eltája őket bussal és kenyérrel. Tehát három helyen teljesíti fontos misszióját.

Az ebéden jelen voltak: Ösv. Hauser Károlyné, Boros Juszán, Brunhuber Mariska, Czeller Gizella, Czárán Mártonné, Czárán Erzsébet, Czárán Ilona, Dániel Gabriella, Dániel Kamilla, Pábián Lászlóné, Hermann Gyuláné, Hanthó Jolán, Kovács Margit, Kövér Béláné, Kádás Kálmáné, dr. Múlek Lajosné, Marin Kovács Péterné, dr. Oncu Miklósné, Schveffer Gizella, Tóth Giza, Szalay Antalné, Tabakovics Mariska, Terézyi Iza és dr. Tisza Mórné.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Cifra nyomorúság, színmű. Este: Vig őzvegy, operett. (Bérlés C.)
Hétfő: A szevillai borbély, opera. Yvonne de Treville, Mihályi József és Illegedus Ferenc vendégfellépéssel. (B. bérlésűnet.)
Kedd: Janos vitéz, operett. (Bérlés A.)
Szerda: Yvonne de Treville és Illegedus Ferenc hangversenye. Az ősz, színmű. (C. bérlésűnet.)
Csütörtök: Asszony, dráma. (Bérlés B.)
Péntek: Erdő szépe, népszínmű. (Bérlés C.)
Szombat: Délután: Tündér Ilona, színmű. Este: Milliárdos kisasszony, operett. (Bérlés A.)

Vidor Pál.

Negyvenkét évvel ezelőtt egy kis pap kivetkezett a reverendából és beállott színésznek. Az a kis pap Bodonyi Kajtár Pál volt s az a színész: Vidor Pál, aki most — negyvenkét év múltán — revolvert szegezett a homlokának. A jó ember típusa volt. Nem volt egyebe soha, mint a szive: azt hozta el a rögzös pályára, amelyen éppen a szív fölös'eges. Etlőtöt egy csomó évet a színpdon és a szíve nem keményedett meg és most mindenki összecsapja a kezét és ijedten kiált fel:

— Szegény jó ember!... Szegény derék ember!...

A legderékabb emberek közül való volt. És mert jó ember volt, mert derék ember volt — mindenki a fejére nőtt. Mindennek való volt, csak színészdirektornak nem. Mint színész büszkesége a magyar színpadnak, mint direktor gyöngye, aratnélkül való „jó ember”, akit ráncigáltak ide, ráncigáltak oda; akit kihasználtak, kijátszottak, felültettek, becsaptak, elárultak, hitegettek, bolondítottak mindig. És tette ezt vele — mindenki. Akihez jó volt: hálátlanúsággal fizetett érte; akiket maga köré gyűjtött: szótték, fonták a hálót, amelybe bele kellett vesnie.

Amikor a Népszínházat megkapta, tele volt reménységgel. És az első, a legelső napon eldőt a sorsa. A legelső naptól kezdve — küzdött. Nem volt egyetlenegy szerencsés napja. Mint direktor is csak akkor aratott sikert, amikor kimaszkírozta magát és beállt a színészek közé játszani. Milyen kedves volt, milyen nagy volt utolsó szerepében is!...

Ha a tetemrehívással élnék, de sokszor szólalna meg a golyótepte seb véres szája!... Ő maga sohasem panaszkodott. Ő maga nem tartott haragot senki ellen. Ő maga — nem hitte, hogy az ember másfajta is lehet, mint ő: számító, gonosz, rossz! Az ő sebe talán most se vádolna senkit!...

Jó ember nem való színigazgatónak. A jó ember gyenge ember. A jó ember nem tud szembezállni kapzsisággal, intrikával, fifikával.

Művészember volt.

A Népszínház aranykorának sok emléke fűződik az ő nevéhez és különösen népszínműalakításai tették országsszerű híressé a nevét. Blahánának volt a partnere Tamási után, akit hamarosan pótolta. 1876-ban a Népszínház első igazgatója, Rákosi Jenő vette társulatához s ez idő óta 26 éven át volt tagja annak a Népszínháznak. Népszínmű-szerepein kívül legkiválóbb alakítása a „Corzevillei harangok” márkija, „Tiszt urak a zárdában” Gastonja, „A kertészleány”, „Üdvöske”, „Hoffmann meséi” hármas szerepe és a „Rip” címszerepe voltak. Nemcsak mint színész, hanem mint író is sok tapasztalatot aratott a Népszínházban. Nagy sikere volt az „Igyenélő”, „Vörös sapk”, „Kassai diák”, „Cifra Zuzsi” drámai darabjának. 1881-ben adóult, mikor feleségül vette Kacsóh Karolát, a Népszínház tagját. A Porzolt-óra alatt öt évig főrendesje volt a Népszínháznak. Amikor

ez a szerződése lejárt, a Beöthy László Király-színházhoz szerződött gazdának, majd pedig 1904. március 15-én a Népszínház igazgatója lett.

1904. március 15-én este, az igazgatásiba lépés estéjén felkerestem Vidort és akkor így nyilatkozott jövő terveiről:

— Most hirtelenében nem mondhatom el, hogy mi lesz, hogy lesz? Annyi kétségtelen, hogy a Népszínház művészi irányában jelentős változásnak kell bekövetkeznie és ennek a keresztülvitelére vállalkozom első sorban. Ami jó, az megmarad, ami rossz, azt igyekezni fogom javítani. Talán nem is lesz olyan nehéz. A mostani szezon mindenestre kemény dió lesz és csak arra lesz jó, hogy a jövőt előkészíthessük. Most azért még programot adni lehetetlenség: csak azt mondhatom, hogy ha sikerülni fog jó darabokat szerezni, azokat jól is fogjuk előadni. És miért ne sikerülne?...

A Népszínház József-körúti kis kapuja előtt látni lehetett a nyári estéken a kihozott kis padon, mint üldögélt, mintha a tűzoltókkal neki is öríznie kellene az épületet. Előtte nyugsgött a nagyváros s ő botjára támaszkodva elmélázott, akár csak valami fausi ház padkáján ülne és nézné a naplementét. Talán valami mélabus dalt is dudolt s csak mikor már gyújtogatni kezdték a lámpákat, vette észre, hogy nini, hiszen Budapesten van s a Népszínházhoz közel fekvő lakásán estebéddel várja a felesége. Felkeit hát és lassan indult hazafelé. Utközben még egyszer megfordult, megfigyelni, csendes, nyugodt-e a pihenő színház lélekzete...

F. J.

* A Treville-s-ték. A jövő héten ismét két klasszikus estéje lesz a színháznak. Yvonne de Treville, a párisi Opera Comique tapját sikerült Szendreynek még két esti vendégszereplésre megnyernie. A tüneményes tehetséggel és hanggal megáldott énekművésznő elbucszni jön az aradi közönségtől. Az a tüntető meleg rokonszenv, amelylyel őt a közönség körülvette, a művésznőt hálaival tölti el s ezért hétfőn elénekli a Szavillai borbély Rosina szerepét. A hétfői est érdekességét emelni fogja Hegedűs Ferencnek, a budapesti Opera komikusának és Mihályi Józsefnek, az Opera tenoristájának vendégszereplése, Hegedűs Bartolót, Mihályi a Figarót, Almavivát pedig Ferrari énekli. A Szavillai borbély második felvonásában Yvonne de Treville betét gyanánt elénekli Hubernek a Korona gyémánt című műdalát. Szerdán este Yvonne de Treville klasszikus műsora *bucsunangversenyt tart*. A hangverseny műsorán Hegedűs Ferenc operaházi művész is szerepel két számmal. A szerdai színházi estét *A két öreg* című egy felvonásos vígjáték zárja be.

* Vasárnapi előadások. Vasárnap délután a Csiky Gergely emlékeztetőre nem régen elővett *Ótranyomosság* ot adja a társulat. Este a még mindig telt házat vonzó *Vig őzeveg* kerül színpadra.

* Fenyvessy Margit szerződése. Egy szegedi lap ma megírta és az aradi színházi iroda is közli, hogy Makó Lajos, a szegedi színház igazgatója szerződtette Fenyvessy Margitot, az aradi színház alténekesnőjét. Ez a hír, mint értesülünk, téves. Fenyvessy Margitnak — amint a napokban már említettük — Makó Lajos szegedi színházigazgató tényleg küldött egy szerződést havi nyolcszáz korona gázsival, de a művésznő ezt visszaküldte, mert a tavasszal külföldre megy és már tárgyal a külföldi szerződés ügyében egyik előkelő operaházzal. A többi lthon kínált szerződést is épp így visszaküldte Fenyvessy Margit, akiről különben a „kapós énekesnő” címen írnak a lapok, mióta híre

ment, hogy Aradról eltávozik és a színházigazgatók elárasszák ajánlataikkal.

* Rab Matyás A színtársulat énekes személyzete a *Rab Matyás* című operett előadására készül. A premier a jövő héten lesz.

* A bérletket kéri a színház igazgatósága, hogy a bérletösszegnek december 1-én esedékes második részletét Gonda László színházi pénztárosnál fizessék le.

* Képtárlat a főispáni lakosztályban. A tárlatok szokott kereteiből, az előjelek szerint ítélve, ki fog emelkedni az Urániának a hó 7-én megnyíló aradi képképzőművészeti tárlat magába fogadó helyiség is szokatlan és érdekes lesz. *Károlyi Gyula* gróf ugyanis rendelkezésére bocsátotta az Urániának a vármegyéjében levő *főispáni lakosztály összes termét*. A helyiség tehát impozánsabb lesz, mint mindazoké a tárlatoké, melyeket valaha Aradon rendeztek. Most már csak az volna kívánatos, hogy ilyen impozáns legyen a tárlat művészi nivója is. Az Uránia kiállításának rendezői, mint értesülünk, hetenkint kétszer *sétahangversenyt* fognak rendezni a főispáni lakosztálynak erre mindenképpen alkalmas termelben.

* Filharmoniai hangverseny. Az aradi *Filharmonia-társaság* közli, hogy *Zellner Sándor* karmester a társulat karnagyi állásáról való lemondását visszavonta és így a hirdett első filharmoniai hangverseny december 9-én megtartatik. A hangverseny jegyárai a következők: Ülés az 1—2 sorban 6 korona, 3—5 sorban 5 korona, a többi ülés 8 korona. Allóhely 2 korona. Jegyek előre Klein Mór könyvkereskedésében válthatók, ahol már jelenleg is nagy számú előjegyzés történt, az igazán élvezetesnek ígérkező hangversenyre.

* A „Föld körül” füzetes kiadása. Singer és Wolfner, a *Föld körül* kiadó a legszerényebb igényű közönségnek is könnyen hozzáférhetővé teszi ezt a nagy munkát azzal, hogy füzetekben bocsátják könyvpiacon. Minden tüzés nélkül mordhatjuk, hogy *Gáspár Ferenc* dr. e páratlan kelendőségű könyve ily formán szociális hivatást teljesít. Hogy a kisember olvasásatlára is odakerüljön a Föld körül, hogy nehézség nélkül módjában legyen megszerezni: ezt célozza a füzetes kiadás, melyből kéthetenként jelenik meg egy-egy füzet. Majd mindezyikhez műlap jut mellékletül. Egy füzet ára 60 fillér. *Gáspár Ferenc* munkája így is megkapható bármely könyvkereskedő utján vagy a kiadónál, Singer és Wolfnernél, (Budapest, Andrássy ut 10. sz.)

* Mindenki nyer! Ezt hirdeti az „Érdekes Könyvtár” (Rejtvenyvilág) folyóirat, mely minden egyes rejtveny megfejtését, kivétel nélkül, értékes könyvjuttatásban részesít. A folyóirat előfizetési ára egész évre 2 korona. Az új füzetet mindenki megkapja, aki az „Érdekes Könyvtár” kiadóhivatalához (Budapest, V. Kálmán u. ca. 2. sz.) fordul.

Kiskorúknak tilos!

Reformok a löverseny körül.

Darányi a totalizátor-szenvedélyt olyképen akarja korlátozni, hogy a kiskorúakat eltiltja a foradástól. Legközelebb talán a versenyteréről is ki tiltja majd őket és akkor a következő jelenetek fognak lejátszódni.

I.

Jegyszéd (Tara hoz): Bocsánat, őnt nem engedhetem be. Még nincs huszonégy éves.

Taral: De bocsánat, én Taral vagyok a szoké!

Jegyszéd: Lari féri! Még nincs huszonégy éves. Hiez nincs is bajusza. (Kivezeti. Ugyan így cselekszik a többi szokéval is)

II.

Jegyszéd (egy negyven éves leányhoz): Hány éves?

A vén leány (szemérmetes pirulással): Tizennyolc...

Jegyszéd: Akkor nem engedem be. Kiskorúknak tilos a bemenet!

A vén leány (A boldogságtól kipirulva): Oh Istenem!... Végre egy udvarias ember!... (Ujjongva távozik.)

III

Az öt forintos helyen. Egy ózszakáru bácsi kurizál egy fiatal hölgynek. A kisasszony elpirul így kiált fel:

— Menjen, maga gyerek!

Jegyszéd (odaslép az öreg urhoz): Bocsánat, gyerekeknek itt nincs helyük. (Kivezeti.)

Felkiáltójel.

Botrány a képviselőházban.

Félbemaradt verekedés.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 1.

A képviselőház mai ülésének végén *Polónyi Géza* igazságügyminiszternek egy interpellációra adott válasza után oly botrányos jelenetek játszódtak le, amelyek emlékeztettek a bécsi Reichsrath legvilágosabb napjaira. Amikor *Maniu Gyula* román nemzetiségi képviselő *Návay Lajos* elnök többszöri felszólítása dacára nem akart elállani a szótól, a fiatalabb képviselők majdnem tetteleg inzultáltak.

Az ülés e részéről az alábbi távirati tudósítást adjuk:

A kereskedelmi tárca költségvetésének tárgyalása után a képviselőház mai ülésén áttörték az interpellációkra.

A löversenyfogatások korlátozása.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter válaszul *Kmetty Károlynak* a totalizátor dolgában tett interpellációjára. A lötenyészést figyelembe kell venni és ebből a szempontból nem lehet a löverseny intézményből tabula rasa-t csinálni. Mégis a szükséges intézkedéseket megteszi a versenyfogatások ellen. Első sorban a totalizátor tiszta jövedelméből százezer koronát népies köztenyészítésre fordít. *A 60 filléres helyen a totalizátor eltilt*, kiskorú egyéneknek, a tanuló és serdülő ifjúságnak tiketeket többé kiadni nem szabad. A bookmakerek nyilvános hivatalos irodát nem tarthatnak többé. A bookmakerek *kizárólag hitel-fogatásokat köthetnek*. Az ellenőrzést szigoruan fogja teljesíteni. A belügyminiszter nevében azt feleli, hogy a szerencsejátékokat a törvény megtorolja és az igazságügyminiszter hajlandó a kihágási törvényt szigorítani, a *hivatásos kártyásokat pedig ki fogják toloncoltatni*.

Megint a paktum.

Polónyi Géza azt feleli *Kmetty Károlynak* a tőzsdereform tárgyában tett interpellációjára, hogy a törvényt a perrendtartással együtt fogja reformálni.

Vlad Aurélnak a paktum dolgában előterjesztett interpellációjára a következőket feleli:

A kormány sohasem kötött paktumot a királyiál, mert alkotmányos formában nem is tehette volna. A koalíció vezéreit elfogta áprilisban a hazafias aggodalom az alkotmányválság miatt és kibontakozást keresett.

—*Vajda Sándor: Kristóffy és Polónyi.*

Polónyi Géza: Ugy látszik *Kristóffy* a keresztapja az uraknak. *Andrássy Gyula* és *Kossuth Ferenc*, amikor a kormányalakítást megelőzőleg Bécsbe mentek, még nem voltak kormányférfiak, sőt fogalmuk sem volt arról, hogy miniszteri tárcát fognak vállalni, én beszéltem rá őket. Paktumról beszélni sem lehet, amit a becsület pajzsa alatt a felség előtt vállaltunk,

azt be is akarjuk váltani. Hárszabályrevizlóról a felség előtt nem volt szó. Létszámemelés iránt a kabinet egyetlen tagja sem vállalt garancát, de senki sem tagadhatja, hogy *erreszükség van*. Ohajtja, hogy a nemzet alkotmányos jogai a hárseregben megóvassanak. Ez is olyan politikai szükséglet, mint a másik.

A vád alá helyezés a Ház joga.

Beszéli a paktum egy harmadik pontjáról, a vád alá helyezéséről. A baktárgyalások során szóba került az ügy. Az ő meggyőződése az volt, hogy a miniszterek vád alá helyezése egyedül a képviselőháztól függ. Ennek joga nem illeti meg a kormányt. A képviselőháznak ez nem kötelessége, hanem joga, épúgy mint ahogyan a lopást gyermekével szemben csak a szülő indítványozása mellett lehet büntetni. Azt mondani, hogy a gazda bűnpártolást követ el, ha cselédjét nem jeleníti föl, az nem magasabb etikai kérdés. A vád alá helyezés egyszóval teljesen *kiszárad* a képviselőház joga.

Politika az igazságszolgáltatásban.

A miniszter ezután rátér Vád ama vádjára, hogy az igazságszolgáltatást politikai célok szolgálatába bocsátották. Ez a vád nem igaz. *Pártpolitikát és kormányérdekeket nem szolgál az igazságügyi kormány*. Vád azt az állítást kockasztotta, hogy politikai pertörítés volt, amelynek áldásaiban azonban nem részesült Juriga Nándor nemzetiségi képviselő. Abolícióról nincs szó, *egyetlen egy pertörítés sem volt*. A királyi ügyész pro és kontra megszüntetett bizonyos eljárásokat.

A nemzetiségi perek tekintetében külön utasításokat adott az ügyészségnek és 13 esetben meg is szüntették a pört. Folyamában maradt még 26 ügy, tehát nemcsak Jurigáé.

Polónyi ezután fölolvasta, hogy kiknek és miért szüntette be a pört. Fölolvasta továbbá Juriganak egy hozzá intézett hálálkodó és vezeklő levelét és megjegyezte, hogy már azon a ponton volt, hogy Juriga ellen is megszünteti a pört. De rájött, hogy Juriga töredelmessége hazug és épen ez időtájt fejtette ki a legszélsebb agitációt. Ennek igazolására fölolvassa a pozsonyi törvényszék jelentését. A jelentés idézi Juriganak egy lázító beszédét, amelyben megátkozza a hazafias érzésű tótokat.

Polónyi végül általánosságban szól a nemzetiségekhez. Milyen célra szövetkeztek? Hát a rómalak utódaik egyek a Hurbánok és Hodzsák utódaival? Nem, hanem van egy közös alapjuk: *a magyar nemzeti gyűlölet*.

A minisztert beszédéért zajosan megéljelezte és megtapsolta a Ház.

Elnök: Azt hiszem, hogy a Ház örömmel veszi tudomásul a választ.

Viharos jelenetek a Házban.

Mintán a Ház tudomásul vette a miniszter választát

Maniu Gyula román nemzetiségi képviselő emelkedett szólásra.

Návay Lajos elnök: Minő címen kíván szólani?

Maniu Gyula: Személyes megtámadás címen.

Felkiáltások: Itt nem támadta meg senki!

Polónyi Géza: Nincsen joga szólani!

Elnök: Kérem a képviselő urat, hogy a hárszabályok milyen pontja alapján kér szót.

Maniu Gyula: Személyes megtámadás címen.

Elnök: A képviselő urat nem támadta meg senki, nevét a miniszter ur nem is említette. Elnöki jogomnál fogva nem adom meg a szót. (Elnök helyeslés.)

Maniu Gyula (izgatottan kiáltja az elnök felé): *Az elnök ur visszaélt a jogával!* Maniunak e szavaira óriási kavardás támadt. Az egész Ház fölzdudult a vádra, a függetlenségi párt padjaiból a fiatal képviselők Maniu felé rohannak, öklök emelkednek a levegőbe és az összes képviselőknél a legnagyobb izgalom vesz erőt. Haragos kiáltások röpködnek Maniu felé:

— *Hogy mer így beszélni, gyalázat!*

— *Szemtelen, pimaszul sérteget!*

Maniu hadonáz a kezével, a nemzetiségi képviselők körülveszik, de a fölháborodás csak nőttön-nő és elemi erővel tör ki.

— *Ki kell dobni!*

— *Pofozzuk ki!*

hangzik össze-vissza a kiáltás.

Somogyi Aladár neki akar rohanni Maniunak, de a hatalmas termetű Vajda Sándor testével megvédi az egyre beszélő képviselőt.

Nagy György is ott áll Maniu előtt, fölemeli kezét, de közben meggondolja magát és dühösen kiáltja:

— *Nem pofozom föl, mert nem akarom a kezemet bepiszkitani!*

Hencz Károly pedig harsány hangon tartotta vissza az odarohanókat:

— *Ne sütyedjünk az osztrák parlament nivójra. Hagyjuk a nyomorúakat!*

Elnök kijelenti, hogy figyelmesen hallgatta Polónyi beszédét, de egyetlen egyszer sem hallotta Maniu nevét említeni. Nem engedheti meg, hogy a személyes megtámadás jogát oly tágran magyarázzák, hogy Maniu egy nemlétező párt nevében is beszéljen.

Maniu Gyula még mindig nem akart belenyugodni az elnöki döntésbe, de a botrányok láttára és barátai unszolására végre leült.

Elnök a nagy kavardásban fölvetette a kérdést, ki óhajtja interpellációját előterjeszteni?

Mint hogy az interpellálók elhalasztották interpellációikat, az elnök délután három órákor berekesztette a viharos végű ülést.

MULATSÁGOK.

(=) Az IZR. nőgyűlés estélyei. Az aradi izraelita nőgyűlés a tél folyamán több társas estélyt rendez. A megállapodás szerint három, táncos és társasvacsorával egybekötött estély lesz, az első valószínűleg december 15-én. Az estélyek részleteinek megbeszélésére a rendezőbizottság tagjai vasárnap délelőtt fél 12 órákor végvári Neuman Dánielné elnökné lakásán értekezletet tartanak. Az IZR. nőgyűlés mulatságai, amelyeknek rendezésében végvári Neuman Dánielnét illette a siker oroszlanrésze, mindenkör kiemelkedő mozzanatai voltak a farsangnak. Az idén rendezendő, inkább családi keretben lefolyó estélyek iránt is nagy az érdeklődés és bizonyos, hogy az estélyek sikerre dolgában nem maradnak az előző évi mulatságok mögött.

(=) A vasutas szövetség estélye. A magyar szent korona országai vasutas szövetségének aradi kerülete december hó 8-án szombaton este 8 órákor a Láng Testvérek (ezelött Kass) vendéglőjének külön termében tartja második szórakoztató estélyét az alábbi változatos programmal. Balépő díj helyett mindenki tetszés szerint adakozik. Bevezetett vendégek szívesen látnak.

Műsor: 1. Karének Éneklő a szövetségi énekkar 2. A nevető ember. Magánjelene. Előadja Juhl Nándor. 3. Gaál Ferenc: III magyar Rhapsodia op. 104 (Nem hallottam soha ilyen buja ha-

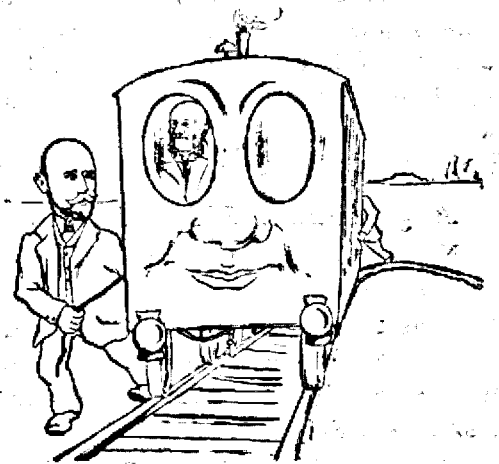
rangszót . . .) Zongorán előadja Zltai Mátyásné. 4. Fölvasás. Tartják ifj. Vass Gusztáv és dr. Vass István. 5. a) Hauser Miksa: Mazurka 47. mű. b) Huber Károly: 2 ik ábránd magyar népdák felett. Hegedűn játsza D vid István hegedűművész. Zongorán kíséri Zoltai Mátyásné 6. Karének. Éneklő a szövetségi énekkar. 7. Magánjelene. Előadja * *

Az érdekes és gazdag műsoru estély iránt általános az érdeklődés.

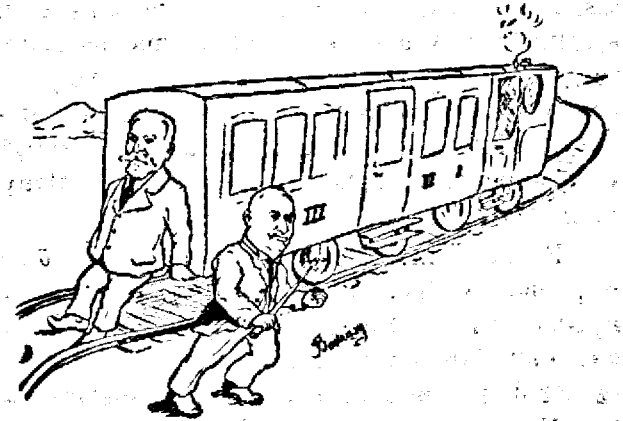
A motoros megnyitásáraól.

Igaz történet.

*Hegyaljai motorosnál
Némi hiba, baj akadt,
Megesett, baj akadt:
A motoros elakadt*

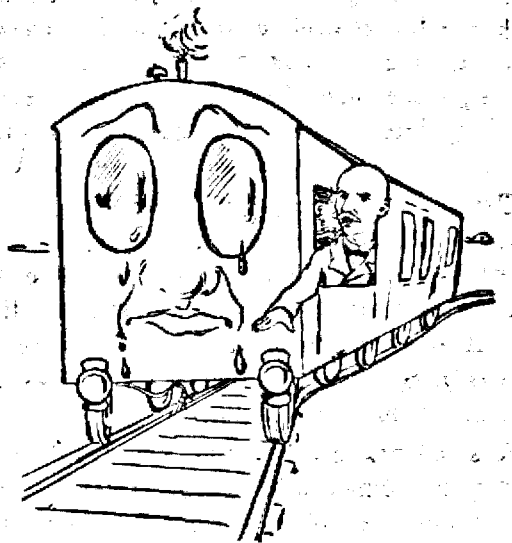

*Igazgatók mind kiszállnak
Huzza a kocsit nem egy,
Három, négy csak nem, egy,
S a motoros még se megy.*

*Nosza, szól Avarffy Géza:
„Tolhatjátok, mégse mén:
Mégse jön, mégse mén,
Majd segíték rajta én.”*

*Judja ő, beteg motornak
Induláshoz, hogy mi kell,
S azt ad ő, a mi kell:
Egy szonátát énekel.*

*Melabus volt a szonáta,
Basszusos, tenoros,
S a hatása százszoros:
Bús dallamok hallatára
Megindult a motoros . . .*

Robotos.

Vidor Pál tragédiája.

Fedák visszavonult a színpadtól.

A Népszínház sorsa.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 1.

Nemcsak a fővárosban, de országsszer-
te megdöbbenést keltett Vidor Pál tragi-
kus halála. A Népszínház szerencsétlen
igazgatóját hétfőn temetik el, a színház-
ban pedig ideiglenes vezetőség viszi to-
vább az ügyeket.

A tragédia nyomán lakadt érdekes
esemény az, hogy Fedák Sári, akit
Vidor bukásáért hevesen megtámad-
tak, ma kijelentette, hogy végleg visszavo-
nult a színpadtól és többé fel nem lép. A
Fedák-elleni színész bojkotthoz különben a
vidék is csatlakozott.

Távirataink a következőket jelentik:

A gyászoló Népszínház.

A Népszínház igazgatójának, Vidor Pálnak
tragikus halála szerte az egész fővárosban nagy
megdöbbenést keltett s ma egyébről sem be-
szélnék az emberek, mint a szerencsétlen vé-
get ért igazgatóról, akit mindenki egyaránt be-
csült, szeretett. Sokan érdeklődnek a színház
sorsa iránt s annak környekét már kora reggel
a kíváncsiaknak egész sorozta lepte el. A mű-
vészek mind nagybánan jönnek a próbára, a
hölgyek kézzel-áron sokan gyászruhát öltenek;
de játszanak, mert különben mihaszna a
színház művészei segítették ki ma pénzzava-
rúkból. Az egész társulat egyébként várja a
polgármester megnyugtató nyilatkozatát arra
nézve, hogy a tagok addig is, amíg pénztárjő-
vedelem lesz, anyagiakban nem fognak hiányt
szerveneni.

Próbát a ma estéli darabból, az *Üdvöskö-
ből*, meg a holnapi darabokból, a *papa lá-
nyá*-ból és a *San-Toy*-ból tartották s azo-
kat Stoll Karoly főrendező vezette, aki beteg
szobából jött el a színházba. A papa leányá-
ban Vidor szerepét Kiss Mihály vette át, a
San-Toynak egyik nagyobb szerepére teljesen
ingyen vállalkozott Fehér Olga, a Kolozsvári
Nemzeti Színház tagja. A színészek iránt
egyébként minden vállalkozó a legmészebb-
menő humanitással viseltetik. Először a Ma-
gyar Színpadi Szerzők Egyesülete értesítette a
színházat, hogy bármely magyar szerző darab-
ját teljesen ingyen bocsájtja át előadásra a
színháznak. Ingyenesen bocsájtják rendelkezés-
ére a színészeknek a villamos- és légszesz-
világítást, valamint sok más egyébét. A szín-
házat egyelőre több elbűvölő tag fogja vezetni
s a felügyeletet a bizottságnak egyik tagja
látja el.

Természetesen egyébről sem beszélnek a
színház körül, hogyan történt a tragikus eset,
ki beszél utólag Vidorral, milyen kedvében
látták és hasonló dolgokat beszélnek itt is,
ott is. A színház pénztárát meg szinte ostromolta
a közönség. Soha előzőiben, annyit jegy nem
kelt még el, mint ma délelőtt.

A színészek csoportokba verődve, könyes
szemmel beszélnek a jó Vidor-tatáról, akiről
mindent elhittek volna, csak azt nem, hogy
ilyen szomorú vége lesz.

Fodor Ozkár dr. titkár és Bester Ferenc
gazdasági tanácsos intézkednek a gazdátlanul
maradt hagyaték rendezéséről. Ma dél-
előtt jártak Bácsy polgármesternél, mint
a népszínházi bizottság elnöknél, aki jóváha-
gyólagos tudomásul intézkedéseket.

A temetés.

A Népszínházban ma délelőtt megható je-
lenet játszódtott le. Tizenegy óra tájt elép-
tett a színház Kerepesi-úti bejáratánál Vidor Pálné,
talpig gyászba öltözve. A színház tagjai zokog-
va borultak az özvegyre, ölegették, csó olgat-
ták és vigasztalni igyekeztek, majd bevezették
a folyosóra, amelyen a szokott vidám kacagást
síkoltozás és zokogás váltotta fel. Az özvegy
ekkor azt a kívánságát fejezte ki, hogy férjét
hétfőn délután temessék el, majd hozzátette:

— Nem tűröm, hogy boldogult férjem teme-
tésén résztvegyen bárki, a kinek része volt a tra-
gédia előadásában.

Vidor Pálné valóságos megtörte férje ön-
gyilkossága. O még csak ma érte ült a halál
ról, mert tegnap nem merték vele tudatni. Sőt
pályatárazal, akik körötte voltak, egyre vi-
gasztalták:

— Hátha felgyógyul sebéből.

Az asszony nitetlenül ránta fejét és sirt,
egyre s'ir és átkozta azokat, akik az ő jó urat
a halálba kergették.

C edálatos az utca mozdu'áss. A tömeg
hamarosan megérezte a Vidor házában rejlő
tragikumot és szível-lélekkel állt melléje. I-
nen magyarázható az az intenzív kitörés Fedák
Sári ellen és az állandó nagy csoportosulás a
színház színészbejárója körül. A Népszínház
örmeistere egyre zaklatják kérdézőkódésekkel.

— Mikor lesz a temetés?

— Hol lesz a ravatalozás?

— Lesz-e előadás?

— Hogyan történt a dolog?

Az utca megérezte Vidor Pálnak a becstü-
letes szegénység halottját.

Vidor eltemetéséről a színházi nyugdíj-
intézet gondoskodik, amely az Entreprise in-
tézetet bízza meg annak kivitelével. A holttestet
már ma délelőtt koporsóba tették a klinikán. A
koporsót hétfőn reggel a klinika halottas
kamrájában hagyják s ekkor átszállítják a
Népszínház előcsarnokába, a honnan holnapután
hétfőn délután 3 órakor lesz a temetés. A
bucszató elmordásra Bákosi Jenőt, a szín-
ház egykori igazgatóját kérték fel, míg a színé-
szek nevében Szirmai Imre mond bucsubeszedet.
Künn a sírnál a színház nyugdíjintézete részéről
Fodor Ozkár dr. ves bucsut az elhunytól. A
temetésen közrevesznek a színházi zenekar,
valamint a fővárosi színházak egyesített ének-
karát és az öcsényi, a váci, a ceglédi, a
éltékön Balogh Károlyt és Rudics Bélával,
akik a gyászszertartás alatt a „Dobreceni ny-
vészes nótát” fogják eljátszani, amely kedves
nótája volt Vidornak. A temetőbe pedig kiki-
sértik Bicskai Pál, Bicskai Laci, Székely Nándor és
Kiss Jankai zenekart.

Az öcsényi igazgatószámára a színház
művészei a fővárosi tanácsától díszruhát kér-
tek. A tanács kézzel-áron teljesítette kéré-
süket.

A népszínház gyászjelentése.

A Népszínház színi vezetése és nyugdíjinté-
zete a következő gyászjelentést adta ki:

A Népszínház személyzetén, valamint
nyugdíjintézetén elhatárolódik a megdöbbe-
nés annak a mélység és benső gyásznak a
nyomán, amely Vidor Pálnak, a Népszínház
igazgatójának és a nyugdíjintézet elnökének hír-
telen bekövetkezett halálával ránk esújtott. A
látomás színházi világából elköltözött Vidor Pál
temető halálát csöndjébe, a mely vágyódott
az ő zivatarok felé. A magyar színművészet
egyik legnagyobb, ihlett apostolát, a magyar
népszínművészet egyik legelső hőst elhatárolta
bennünk és szomorú halála megrendít a nagy-
közönséget, amely szeretetébe fogadta a ha-
lalmas művészt és népszerű író.

Mi pedig, kik együtt működünk vele,
érezük szívének jóságát még akkor is, amikor
nem tudta elűzni szívéből a sötét gondokat,
amikor már elfáradván a hálátlan pálya küz-
delmében elvesztette az élethez való kedvét.

Soha meg nem szűnő hálával és szeretettel
örizzük emlékét.

Csatait is megkergették.

Délfele ma ismét nagy riadalom támadt a
Népszínház előtt s már már attól tartottak,
hogy megismétlődnek a tegnapi roham jelene-
tek, amikor Fedák Sári megkergették.

Csatai Janka, Fedák Sári barátnője, aki a
tegnapi menekülésben is segítette, délfele le-
szállított a villamosról és be akart lépni a szín-
házba. A kapunál azonban előbe állottak a kar-
dalosnők és haragosan kiáltották feléje:

— Ide soha többé nem teszi a lábát Fedák-
hoz tartozó!

Csatai Janka mégis be akart menni a
színházba, de a kitóduló kőristák elkergették.
Nagy esődület támadt az utcán, mire Csatai
kénytelen volt kocsiba ülni és elhajtani.

Vidor levele Fedákhoz.

Az öngyilkos igazgató asztalán levelet
találtak. A borítéka is megvolt írva:

Fedák Zsuzsa urileánynak

a Népszínház színésznőjének

Budapest.

Néked szól az ének Sára! A görö-
gök, rómaiak, Napoleon stb. is elérték
szerencsédük zenithjét és akkor elérte
őket a mulandóság, megsemmisülés, a
bukás, pedig ezek nemzetek lángelméjü
epigonjai voltak. Vigyázz, hogy vak sze-
rencséd el ne ragadjon, te, akinek sem
művészeted, sem tudományod, csupán vak-
szerencséd és annál nagyobb kapzsiságod van.

Tudod mi a lelkiismeret, különösen
ha emberélet és családi szerencse terheli?
Nem átkozlak, csak azt mondom, ugy
áldjon az Isten, amint fekete lelked ér-
demli! Hidd el, nem vagyok riválisod,
sem elutasított imádód, hanem szegény
köznapi tucatember, de boldogabb, mint
te, mert az van, a minek még fogalmát
sem ismered — sziv!!

Nem küldte el a levelet. De ez az üze-
net a másvilágról, rettenetes világát tárja
elénk annak a lelki gyötoremnek, mely
szegény Vidor Pál keresztülment utolsó
óráiban.

Egy plakát.

A Rökk Szállás-utca és Stáhlly-utca sarkán
ma kora reggel nagy csoport olvasott egy fal-
ragaszt. Ez volt rajta:

Lelkiismeretlen és izléstelen az,
aki Fedák Sári játékában még
gyönyörködni tud.

A falragaszt, mely ökölnyi betűkkel, tintá-
val volt írva, egy rendőr távolította el.

Bojkott Fedák ellen

Ferenczy Károly, a Népszínház művé-
sze még tegnap aláíratott egy nyilatko-
zatot a Népszínház egész személyzetével,
amelyben az a kötelező kijelentés foglal-
tatik, hogy Fedák Sáival egy színpadon
többé nem működnek.

Ferenczy ma megküldte a nyilatkozat
másolatát a Királyi Színház és a Magyar
Színház személyzetének is. Mindkét szín-
ház személyzete tanácskozással ült össze
és egyhangulag elhatározta, hogy csatla-
kozik Fedák bojkottálásához.

A bojkott tervéről Ferenczy sürgő,
nyileg értesítette a vidéki színiigazgatókat is-

akik közül már ma többen kijelentették, hogy társulatukkal egyetemben csatlakoznak a Fedák bojkotíhoz.

Fedák Sári nyilatkozata.

Egy újságíró ma fölkereste Fedák Sárít, aki a következőket mondta:

— Kétségbe vagyok esve. Az eset testben és lélekben megtört. Nagyon szerettem a tragikus véget ért Vidort. Hiszen a legutóbbi időben egyebet sem tettem, mint kerestem súlyos anyagi helyzetből a kivezető utat és most nekem támad a közönség, a sajtó. A legrettenetesebb, hogy a vádakkal szemben jóformán tehetetlenül állok. A lapokkal szemben majd elvégzem, be fogom valamennyit perelni.

— Fog tovább is játszani? — kérdezte az újságíró.

— *Játszani?* — felelte Fedák — *soha többé az életben!* Rögtön csomagolok és még a mai nap folyamán elutazom Pestről. Megyek a birtokomra, isten tudja, mikor jövök megint a fővárosba. *Hát így kellett befejeznem színpadi pályámat!* . . . Nem baj, az én lelkiismeretem tiszta, akik gyanusítanak, számoljanak önmagukkal!

Fedák Sári ma a következő nyilatkozat közlését kérte a lapoktól:

A Népszínházzal kapcsolatos események miatt oly sok méltatlan támadásnak voltam kitéve, hogy most már komoly elhatározásom az, hogy a színpadtól visszalépjek. Pályámon az a hit vezérelt, hogy egy tisztességes nő a művészetet szolgálva is megkövetelheti, hogy sem gyávaságból, sem irigységből becsületében ne sértsék.

Semmi részem nem volt a Vidor Pál és a Népszínház anyagi dolgaiban. Fellépti díjaimat soha sem követeltem és éppen azért leginkább meg voltam döbbenve, amidőn 340.000 korona adósság mellett az én fellépti díjaimat emlegették a katasztrófa okául, holott szünet nélkül ragaszkodtak ahhoz, hogy fellépjek. A félreértések bántanak, de nem annyi a, mint az a gondolat, hogy a közönség körében akadhatnak, akik a rágalmaknak hitelt adnak. En bizom a közönség becsületos érzésében. Engem onnan nem ért semmiféle inzultus most sem, és azon lapok ellen (Népszava, Budapesti Napló, A Nap, Az Újság), amelyek ily rágalmakat terjesztettek, megtettem a bűnvádi feljelentést.

Együttal a közönségtől bucsuzva, azt óhajtom, hogy szeretetében tartson meg, a miképen én mindig arra törekedtem a színpadon és a magánéletben is, hogy becsülésére érdemessé tegyen magamat.

Tisztelettel

Fedák Sári.

A Népszínház sorsa.

A Népszínház tagjai iránt nagy részvét nyilvánul. Faludy Gábor, a Vigszínház igazgatója a mai előadásra páholyt vett és ötszáz koronát fizetett érte. Este az *Üdvöskö* című operettet adták. Azt hitték, hogy a színház telve lesz, de aránylag kevés közönség jelent meg.

A népszínházi bizottság délután 5 órákor ülést tartott. A Népszínház ideiglenes vezetésére egy háromtagú bizottságot küldtek ki és egyelőre a művészek gázsijának kifizetésére 10.000 korona előleget utalványozott. Amennyiben a Nemzeti Színház nem venné át most

a Népszínházat is, akkor a jelen szezon végéig provizorium lesz és csak a jövő őszszel fogják az új pályázatot kiírni.

A népszínházi bizottság részéről este megjelent a színházról Márkus József volt polgármester és Buszt József, akik elhozták a főváros által utalványozott tízezer koronát, amelyet rögtön szétosztották a tagok között.

Fedák automobilja.

A bámulat csüggjön Fedákon!
Végig gázol a nagy világon.
Vidéken járva körutat:
Elgázolt százötven ludat.
Míg a babért halomra hordta,
A konkurensit eltiporta.
S mi különb tett mindannyinál:
A töff-töffje új véronást olnál,
Meséit és elragadtatót:
Elgázolt egy — igazgatót.

Bártfán nyerni — nem d. ffamáló.

Egy ügyvéd panasza.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 1.

Amikor Berényi Armin dr. gyulai ügyvéd Békésvármegye törvényhatósági bizottságának egyik közgyűlésén indítványt tett, hogy a megyei tisztviselőket tiltsák el mindennemű közgazdasági tevékenységtől, az Aradi Közlöny egyik cikkében kritika tárgyává tette a följegyzte, hogy Berényihez, akiről épen akkor írták, hogy a bártfai játékbarlangban egy egész vagyont nyert, nem illett sem az indítvány tartalmát, sem az a hang, amelyet beadványában megütött.

A lapunkban megjelent közlemény miatt Berényi dr. nyomtatvány útján elkövetett rágalmazás vétsége miatt följelentést tett az aradi vizsgálóbírónál és egyben kérte a vizsgálat elrendelését a közlemény írója ellen. Domokos László vizsgálóbíró azonban 17933. számú végzésével elutasította a vizsgálat elrendelésére vonatkozó indítványt az alábbi érdekes indokolással:

Az inkriminált közleményben az állítatik főmagánvádlóról, hogy Bártfán 600.000 koronát nyert.

A vád tárgyává tett emez állítás azonban a rágalmazás tényálladékát meg nem állapítja, mert azért, hogy valaki — bár szerencsejátékon is — nyer és pedig bármily összeget, a közmagvadásnak kitéve még nincs.

De az állítás olyannak sem tekinthető, mely valódiság esetén Berényi Armin dr. főmagánvádló ellen a büntető eljárás megindításának okát képezné, mert a khg. btkv. itt figyelembe vehető 87. és 88. §-ai értelmében a szerencsejáték által elkövetett kihágás egyik ismérve az, hogy nyilvános vagy közönségnél nyitva álló helyiségben történjék a szerencsejáték. Az inkriminált közlemény pedig azt nem állítja.

Arad, 1906. november 24-én.

Domokos, vizsgálóbíró.

Az indítványával elutasított főmagánvádlónak most jogában áll a vizsgálóbíró végzése ellen nyolc napon belül főfolyamodással élni.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi magántisztviselők egyesülete vasárnap délelőtt 11 órákor a város háza emeleti termében ülést tart, melyre a tagok nagyszámban való megjelenését kéri az elnökség.

(*) Az aradi iparosok I. betegsegélyző és temetkezési egylete vasárnap d. u. 3 órákor

rendes havi ülést tart, melyre a választmányi tagokat ezúton is meghívja Rosmanith Albert elnök. Ugyanezen alkalomkor havi befizetések eszközlhetők, valamint 2 kor. beiratási díj lefizetése mellett új tagok felvételnek.

(*) Az aradi Burasztaltársaság vasárnap délután választmányi ülést tart. Az elnökség kéri a tagokat, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg.

(*) Az aradi hivatalsszolgák betegsegélyző és temetkezési egylete vasárnap d. u. 3 órákor tartja rendes havi választmányi ülést.

Gör. kat. plébános-választás.

A püspök jelöltjei. — A tanács választ.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 1.

Az aradi görög katolikus egyháznak tudvalevőleg Aradvárosa a kegyura és így a plébános-választás joga is megilleti. Ezt a jogot a törvényhatóság nevében a város tanácsa gyakorolja. Hosszu idő után most ismét alkalma nyílt erre a tanácsnak.

Tudvalevő, hogy Telescu György plébánost még az év elején honozokká nevezte ki a király a lugosi gör. kath. káptalanba. Telescu mostanig Aradon maradt és ellátta a plébánia ügyeit most azonban elfoglalja a kanonoki széket Lugoson és előállott a szüksége annak, hogy a megüresedett aradi plébánia betöltessék.

A napokban Hoszeu Vazul dr. lugosi gör. kat. püspök átiratot intézett Aradváros tanácsához, felhívván, hogy ejtse meg a plébános-választást. A püspök három jelöltet ajánl, hogy azok közül válasszon a tanács. A jelöltek a következők:

Luka Lauréán dr. nagykomlósi gör. kat. lelkész szenteszéki ülnök.

Tinkó János lugosi gör. kat. segédlelkész, székessyvári diakonus, ceremonárius és szenteszéki ülnök.

Popa István dr. jezvini gör. kat. lelkész.

A város tanácsa ma foglalkozott a plébános-választás ügyével és elhatározta, hogy mielőtt a választást megejténé, meg fogja kérdezni az aradi gör. kat. egyházközséget, hogy a három jelölt közül melyiket látnák a legszívesebben a plébánosi tisztségben? A választás valószínűleg december végén lesz.

Négy évi fogház Köpenickért.

Az álkapitány a bíróság előtt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 1.

Berlini távirat jelenti, hogy ma délelőtt tízedfél órákor kezdődött a köpenicki rablás törvényszéki tárgyalása. Jóval a tárgyalás megkezdése előtt sok dolguk volt a rendőröknek. A terem elegáns közönséggel telt meg.

Feszült érdeklődés mellett bevezették Voigt-ot a tárgyaló terembe. Kissé halvány az arca, de nyugodt természetű embernek látszik. — On Voigt cipésmester? — kérdezte tőle az elnök.

— Igen, az vagyok.

A vadított részletesen elmondta a köpenicki városi pénztár kifosztását, majd a tanúk kihallgatása következett. Amikor a kilenc gránátos teljes hadifelszereléssel megjelent a teremben, általános derűtség támadt. Az elnök nagy energiával megdorgáta a publikumot. Nagy nevetésre került a közönség akkor is, amikor Langenklaus köpenicki polgármester a szavakkal állott az elnök elé:

— Én vagyok Köpenick polgármestere.

A védőügyvéd a tárgyalás során előadta, hogy Voigtot okirathamisítással is vádolják, azért, mert a kőpenleki városházán a könyvekre vezetett nyugtára a Malhas nevet írta. Ezzel a nyugtával közokiratot hamisított a védenccé és így az esküdtszék elé tartozik az ügy.

Voigt az egész tárgyalás alatt igen nyugodtan viselkedett. Mintán már a vizsgálat során beigazolódott, hogy a kőpenleki kirándulás alatt a katonák puskái nem voltak éles golyóval megtöltve, elejtették a rablási szándékkal párosult zsarolás vádját.

A bizonyítási eljárás befejezése után az ügyész öt évi fegyházra indítványozott, a védő pedig fölmentést kért.

A bíróság hosszas tanácskozás után este fél nyolckor kihirdette az ítéletet, amely az enyhítő körülmények figyelembe vételével négy évi fegyházra ítélte Voigtot. Érdekes az ítélet indokolásának az a része, amelyben a bíróság kijelenti, hogy figyelembe kellett venni a német törvény szigorúságát és azt a körülményt, hogy Voigt, aki sok évi fegyházbüntetése után Wismarban tisztességes életet kezdett, a hatóságok üldözése miatt nem volt képes tisztességesen megkeresni a kenyerét. Így tehát úgy szólván a hatóságok által tereltetett ismét a bűn útjára.

A vádlott megnyugodott az ítéletben, az ügyész súlyosbíttatásért fölbevezett. A közönség tetszéssel fogadta az ítéletet.

HIREK.

Fedák bukása.

Arad, december 1.

Tegnap még ünnepelt csillaga egy színháznak. Kocsijából kifogták a lovakat, virágot szórtak lábai elé, lelkesült éljen harsant fel léptei nyomán, dicsőség, ünneplés, kényeztetés, mind, mind Fedák Sárié volt.

Ma szitkokkal illetik, átok üldözi nevét, meglökdösték, becsmérelték, futva kellett menekülnie a felindult népharag elől. A dicsőség helyébe üldözés lépett, Fedák Sári neve lekerült az ünnepeltetés vakító fényben ragyogó táblájáról, letűnt, csufosan, ijesztően, meghurcolva örökre.

Fedák Sári bukását nem Vidor Pál tragikus halála idézte elő, Fedák Sári, Fedák Sári tette lehetetlenné.

Ez a bukás a maga sötét háttérével visszataszító, példátlanul csufos és megdöbbentően igazságos. Tehetőség nélkül, minden különösebb isteni adomány nélkül, pusztán a véletlen szeszélye folytán vált ünnepelt primadonnává egy lány, aki bizarr különckodéseivel pótolta azt, amit más fényes tehetségekkel, alig-alig képes elérni.

A szerencse dédelgetett kegyeltje Fedák Sári, akit sem az őszinte kritika, mely művészi fogyatékoságait ostromozta, sem a közönség elhidegülése, nem volt képes diadalmas pályafutásában feltartóztatni, most menthetetlenül elbukott Fedák Sári kapzsisága, legszárazabb üzleti szivtelensége következtében.

Milyen bántó kijelentés asszony-nál kapzsiságról, üzleti lelketlenségről írni. Magunk előtt látni egy tökéletes női teremtetést, kinek minden érzése a pénz halomra gyűjtésében,

a rideg számvetés kietlenségében, a Mammon imadásában merül ki, a legvisszataszítóbb jelenség.

Fedák Sáriból a Mammon-imadás kiölt minden kiválóbb emberi érzést, maga szolgáltatott tanúságot amellett, hogy sohasem volt művész-vér, mert az ő Istene nem a művészet volt, mely nyomorban is ragyog, fényt áraszt és bűnös varázsával hódolókat szerez, hanem közönséges kalmárlélek, aki kincseket gyűjt, hogy aranyon vásárolt piaci cifraságokkal kápráztassa el azokat, akiket megtéveszt a külső dísz hazug csillogása, bizarr különckodéseivel beszélhetesen magáról és ha eljön a hanyatlás, kincsekben dúsulva emlékezhessen a megvásárolt, hazug dicsőségről.

A szivtelensége taszította Fedák Sári az ünnepeltetésből a legcsufosabb bukásba és még csak az a vigasza sem lesz meg, hogy bukása veszteséget jelent a magyar színművészetre.

A tömeg fölkapta, ünnepelte, ugyanaz a tömeg sárral dobálta, száműzte. Fedák Sári a művészet dicsőségére megszűnt szereplő egyéniség lenni.

Az üzlet, üzlet, de a művészet nem üzlet.

Daru.

— A király a Szépművészeti Múzeumban. Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: A király ma déli 12 órakor látogatást tett a városi Szépművészeti Múzeumban. Apponyi Albert gróf és Andrássy Gyula gróf miniszterek fogadták a múzeumban a királyt, aki a után a képtár megtekintésére indult. Apponyi először Munkácsy „Honfoglalás” című képét mutatta meg. Abban a teremben, ahol Székely Bertalan történelmi festményei vannak, a király érdeklődve állt meg és megkérdezte, hogy jelen van-e a művész? Székelyt bemutatják a királynak, aki azt mondta, hogy nagyon szépek a képei. Karlowszky Bertalantól „Báthory Erzsébet” című képe után érdeklődött.

— Borzalmas lehetett jegyezte meg a király, midőn Karlowszky elmondta, hogy Báthory Erzsébet szüzek vérében fürdött.

Benczur Gyulát régi ismerőseként üdvözölte a király és tudtára adta, hogy legközelebb meglátogatja. Zichy Mihálynak „Krisztus levétele a keresztről” című képe előtt azt mondta a király:

— Nem is tudtam, hogy Zichy Mihály ilyen nagy képet is festett.

A király nagy megelégedésének adott ki fejezést a látottak felett.

— Az osztrák választói reform. Bécsből táviratozzák, hogy az osztrák képviselőház zajos jelenetek közben ma harmadszori olvasásban elfogadta a választói reform törvényjavaslatát.

— Schützler hadtestparancsnok nyugalomban. A bécsi *Die Zeit* azt az érdekes hírt közli, hogy bayersheimi Schützler Lajos lovag tábornok, a temesvári 7. k. hadtest parancsnoka, kinek parancsnoksága alá tartozik tudvalevőleg az aradi helyőrség is, rövid idő alatt nyugalomba megy. A hadtestparancsnok maga kérte nyugalmaztatását. Legközelebb nyugalomba megy Suesovaty lovag tábornok, a gróci 3. és Horvatsky tábornok, a krakkói 1. hadtest parancsnoka is. A 13. k. hadtest parancsnoka Chavanne Rezső altábornagy lesz.

— Kanonok-installáció. A csanádi székeskáptalanban tudvalevőleg a király nemrég elő-

léptette Kun László dr. éneklő kanonokot olvasó, Szentlárás Jenő dr. órkanonokot éneklő, Várady Árpád dr. székesegyházi főesperest órkanonokká, Engels János dr. székesegyházi ifjabb kanonokot főesperessé, Wittenberger Antalt székesegyházi ifjabb kanonokká, Blaskovics Ferencet idősb alapítványi kanonokká s a megüresedett alapítványi ifjabb kanonokságot Bauer György személnáriumi rektornak adományozta s egyúttal Weber Ágoston szakálházi plébánost címzetes kanonokká nevezte ki. A kanonokok installációja december 3-án, hétfőn megy végbe, amikor Németh József püspökhelyettes új stallumukba vezeti az előépített kanonokokat. Az installáció után Németh püspök díszbenedet ad.

— Az első tea-zsur. Az aradi polgári jótékony nőegylet a téli idény első tea-zsurját holnap, vasárnap, délután 5—8-ig tartja a Központi szálló földszinti termében. A zsúr iránt a városban szokatlan nagy érdeklődés mutatkozik. Indokolja ezt az a jó hírnév, mely a múlt évben rendezett hasonló tea-zsurokról fenmaradt; a háziasszonyi tisztet viselő védasszonyoknak kedvessége, előzékenysége, az a tarka kép, melyet a kis asztalokat körülülő vendégsereg nyújt, felejtethetlen marad annak, aki ilyen zsúron csak egyszer is részt vett. Közönségünknek érdeklődéséhez méltó azon nemes cél, melyet az egyesület követ: a tél keservei előtt álló, teljesen elhagyott szegény özvegynek segélyezése. Kívánatos volna, hogy úgy mint múlt évben, az idén is fényes anyagi siker járna fáradhatlan hűlgyeink munkája nyomán. A rendező bizottság értesíti a közönséget, a Központi szálló termébe nem a szállodán keresztül, hanem a Salacz-utcai kapun át történik a bejárás.

— Eljegyzés. Magyar László dr. aradvármegyei közigazgatási gyakornok az aradi fiatalok rokonszenves tagja, eljegyezte Povácsay Hajnalka kisasszonyt, Povácsay Soma magyarpéc-kai főjegyző és neje szüli. Szathmáry Hajnalka urnó bájos leányát.

— Athelyezett csendőrhadnagyok. A honvédelmi miniszter Sáfáry László temesvári és Szederkényi Elek aradi csendőrhadnagyokat kölcsönösen áthelyezte.

— Házasság. Wiesenfeld Alajos petrozsényi nagykereskedő e hó 11-én délután esküszik örök hűséget Fenyves Adél kisasszonynak, Fenyves József aradi lakos bájos leányának. A szertartást szűk családi körben tartják meg.

— Az aradi kéményseprő kerületek. A következő sorokat vettük: Az aradi kereskedelmi és iparkamara legutóbbi ülésén tárgyalta a kéményseprő kerületek szaporításának ügyét, s a szaporítás kérdésében elutasító véleményt hozott. Ez a határozat vagy a legnagyobb tájékoztatatlanságon alapul, vagy elfogultán igazságtalan. Már harmincöt év előtt is négy kéményseprő kerület volt Aradon. Azóta pedig, statisztikai kimutatás szerint, négyezer új ház épült Aradon. Legtöbbje olyan, a melynek ötven-hatvan, sőt száz kéménye is van. De vegyünk átlag egy-egy házra három kéményt, ez már 12000 kémény. Ha egy-egy kémény évente csak két koronát jövedelmez (de többet hoz) ez már csekély huszonnégyezer korona. Ha ezelőtt Aradon négy kéményseprőnek enélkül is meg volt a tisztességes megélhetése, miért ne lehetne most az összes kéményeket hat kerületre fölosztani. A lefolyt harmincöt év alatt legalább huszonöt kéményseprő segéd szabadult föl Aradon, de önállósításra egyiknek se lehetett kilátása. Nemcsak azért, mert a kerületeket nem szaporították, de azért is, mert a meglévő kerületek is mind apáról fiúra szálltak. Ha maga a helyzet nem tenné szükségessé a kéményseprő-kerületek szaporítását, indokolná az, hogy a kéményseprő segédek a város tűzbiztonságára nézve fontos, önfelelő munkát végeznek, akiknek

jövőjére nézve a kamara bizony több jóindulatot tanúsíthatna. Remélhető azonban, hogy a felsőbb forum ezt a sérelmes véleményt meg fogja változtatni. Tisztelettel: *Egy érdekl.*

— Küldöttségek gróf Károlyi Gyulánánál. Gróf Károlyi Gyuláné főispáné december 4-én kedden délután Aradon fog tartózkodni, hogy fogadja a *Fehér Kereszt* gyermekvédő egyesület, valamint a *Kossuth szobor bizottság* bálnrendező bizottságának küldöttségét. A *Fehér Kereszt* egyesület nőküldöttségének fogadtatása délután két órakor, a *Kossuth-szobor bizottság* és a Magyar védőegyesület együttes küldöttségének fogadtatása pedig fél 3 órakor lesz a főispáni irodában. A *Fehér-Kereszt* egyesület küldöttsége háromnegyed 2 órakor, a másik küldöttség pedig egynegyed 3 órakor találkozik a főispáni titkár helyiségében. Mindét küldöttséget *István Kálmán* polgármester vezeti a grófnő elé. A *Fehér Kereszt* egyesület hölgytagjai, valamint a védőegyesület igazgatósági tagjai ez uton kéretnek, hogy minél számosabban megjelenni szíveskedjenek.

— Halálozás *Knizse Imre*, az „Arad és Vidéke” tördelője ma este 10 órakor, rövid szenvedés után, szívszélhűtés következtében meghalt. Az elhunyt hosszabb ideig volt szorgalmas munkása az *Aradi Nyomda Részvénytársaságnak* is. Halálát özvegye, négy gyermeke és kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése hétfőn délután három órakor lesz *Sarló utca 48. sz. házból*. *Knizse Imre* tagja volt a nyomdászok szakszervezeti bizottságának temetésén az aradi újságírók szervezete is képviseltetni fogja magát.

— Az első áldozat. Ma kezdte meg szívméret az *Aradhegyaljai motoros vasut* és ma már megtörtént az első szerencsétlenség is. A *Gyórokról Radnára menő motoroskocsi* elgázolta *Nikolics György* öt éves fiút, aki át akart futni a síneken. A szerencsétlenül járt gyermek súlyos belső sérüléseket szenvedett. Életbenmaradásához nincs remény. *Lengyel Sándor dr.* radnai főszolgabíró megindította a vizsgálót. A szerencsétlenségért különben nem a vasut személyzetét terheik a felelősség, mert a gyermek az utolsó pillanatban maga ugrott a vonat elé.

— A férjgyilkos özvegye. *Keszthely-ről* táv-íratkozzák: A meggyilkolt *Fügh Dienes* özvegy feleségét ma szállították át a kanizsai törvényszék fogházába. A gyilkosság vádjával terhelt asszonyt két csendőr kísérte.

— Elhunyt tanfelügyelő. *Gróf Vilmos királyi tanácsos, Csanádvármegye kir. tanfelügyelője* 64 éves korában meghalt. Ma délután nagy részvét mellett megáldották koporsóját és aztán *Rimaszombatra* szállították, ahol december 8-án lesz a temetés. Özvegye szül. *Fábry Gizella*, fia *Gróf Béla dr.* és testvérel gyászolja.

— Kiténtetés. A király *Alexy Albert dr.* miniszteri tanácsosnak, a *konstantinápolyi konzuli főtörvényszék főbírájának* a *Ferenc József-rend* közép keresztjét adományozta. A kiténtetett főbíró nagybátyja *Alexy Sándor dr.* csanádvármegyei körorvosnak.

— A *Rákóczi-asztaltársaság tisztikara*. A *Rákóczi-társaság* ma este közgyűlést tartott, a melyen *Jos Béla* díszelnök elnöklése alatt a következő tisztikart választották meg: Elnök *Schwartz Pál*, társelnök: *Mészáros János*, al-elnök: *Steinbrückner Ferenc* és *Sebessy Ferenc*, titkár: *Moravék Elemér*, pénztáros: *Klar Ferenc*, ellenőrök: *Szilágyi Jakab* és *Berghammer János*, gazda: *Reiner Ede*, viceplajás: *Zivadovits János*, ügyész: *Szalay Arnold dr.*

— A város a magyaróvári akadémiának. A magyaróvári gazdasági akadémia azzal a kérelemmel fordult *Arad városához*, hogy segítsen most berendezett *Mensa Akadémiáját*. A ta-

rács a kérelmet azzal a javaslattal terjeszti az e havi közgyűlés elé, hogy a város husz koronával lépjen a *Mensa Akadémia* alapító tagjai közé.

— A szegénytanulók konyhájában a jövő héten *Kristóczy Jánosné* és *dr. Tisch Mórcé* uradok teljesítenek felügyeletet.

— Hű cselédek jutalmazása. A város tartsa, mint minden évben, úgy most is pályadíjakat hirdet azoknak a cselédeknek, akik legalább három éve szolgálnak egy helyen és hűségükkel kiérdemelték gazdájuk bizalmát. A jutalomra legmértékből talált három cseléd között egy 200 és két 100 koronás díjat osztanak ki. A pályázók bizonyítványaikkal felszerelt kérvényüket a hó 15-éig nyújthatják be *Kovács Antal* rendőrbadnagynál.

— Ma nagy karácsonyi kiállítás *Weinberger Ferenc* népszerű ékszerészünknél *Aradon*, *Andrássy tér 20.*, *Fischer E. Jz palota*. Aki szeretett kiválóan ínom és értékes — de dacára annak olcsó áron vásárolt ékszer, arany, ezüst és acél, hajszálra pontosan szabályozott, valódi „Genfi” zseborával óhajtja meglepni, az forduljon teljes bizalommal hozzá, onnan mindenki elégedetten távozik. Szolid, pontos kiszolgálás. Városi és megyei telefon 489. sz.

— A mai nagy nap *Hosszas*, fáradtságos munkálatok után végre elkészült *Aradon* a legnagyobb karácsonyi vásár és ma meg is nyílik a nagyközönség számára *Fischer* árúháza jelen helyzetében tündérbirodalomhoz hasonló ható legjobban, amennyiben ott a szemre nézve minden oly fényes és varázslatos. Az első pillantásra szinte mindenki, tulajdonképpen velük a választékot és töprengünk a fölött, hogy miként lehet majd ebből a rengetegből nekünk valót kiválasztani. De miképp körüjárunk a Nagy Áruházban, meggyőződünk arról hogy a választás szerfölött meg lett könnyítve az ügyes csoportosítás és kiosztás által. Ügyes kiosztásokról gyors csomagolásról, valamint az áru hazaszállításáról szintén történt megfelelő gondoskodás kívánatos, hogy *Fischer* fáradtságos vállalkozását, nagyvárosias tüzénél a legszebb siker koronázza.

— Karácsonyi ajándékok legdusabb választéka: Brilliónt ékszerek, arany karkatok, függőkollier, láncok, gyűrűk és más újdonságok. Ezüst áruk nagy raktára. 6-12 személyes avó készletek különböző fazonokban. Orsiai választék híres gyártmányu arany, ezüst, zseborákban legalább egy óra legújabb vidéki raktára. Külön helyiségben világhírű *chica* ezüst gyártmány. *Gallert J. és fia* cseztél *Andrássy-tér 22* 2435

— Szabó féle pármái ibolyaszappan a szappanok ideája. Rendkívül kellemes ibolya illat és bőrpuhító, úde hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem versenyezhet vele. Készült Szabó Béa piperezappan gyáros Miskolcon. Darabja 80 fillér, 3 drb 2 korona 20 fillér. kapható *Aradon* *Vojtek* és *Weisz droguériájában*, *Földes K. Ring L.*, *Rozsnyay M. gyógyszereszeknél*, *Brunner Béla*, *Guttmann* és *Berger*, *Glück Dező* kereskedőknél. Az országos hírű Szabó féle gyermekszappant az anyák figyelmébe ajánljuk. 2928

— XXV államsorsjáték közös katonai jótékonycélokra. A december 20-án tartják meg ezen sorsjáték húzását. Ezen sorsjáték dusan van elátva ny-reményekkel és a résztvevőknek nagyon kedvező esélyeket nyújt. A nyeremények száma 18 389 összesen 512 880 korona összegben. A főnyeremény 200 000 korona, azonkívül nyeremények 40 000, 20 000 stb koronával, melyek készpénzben fizetnek ki. A tiszta jövedelem számos jótékony és közhasznú intézmény támogatására fordítják. Sorsjegyek darabonként 4 koronáért dohánytőzsdékben, váltótűzletekben, adó- és postahivatalokban stb. kaphatók.

— Szolid és divatos selyem és bársony szövetek gyermekeknek, vagy blonsoknak, úgy ünnepi ajándékok szükségleténél figyelembe ajánljuk lapunkban *Schweitzer & Co Luzern (Schweitz)* világhírű selyem szövet export cég hirdetését.

— Praeservatív ideális legjobb minőségben *Vojtek és Weisznél*. 117

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Gabonauzleti hetiszemle.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától.

Arad, december 1.

Az őszi vetések az állandóan kedvező időjárás mellett szépen fejlődnek.

A gabonauzlet azt lehet mondani, hogy a

mult hét óta semmitsem változott. Egy cikk: a zab, amely rohamosan emelkedett árában. Kivüle még a tengeri iránt mutatkozik némi érdeklődés. A többiek (buza, rozé) ugyszólván teljesen elvannak hanyagolva s így alig van valami élénkség.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* táv-íratú tudósítása.

Budapest, december 1.

Amerika 1/2 olcsóbb Kínálat és vételkudv korlátozt. Elkelt 20,000 motermazsa változatlan áron. Az árak 50 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Aprillisi buza 1907-re	7.46—7.47
Rozs 1907. áprillisa	6.65—6.66
Zab 1907. áprillisa	7.55—7.66
Uj tengeri 1907-re	5.27—5.28

Zárul 5 órakor:

Aprillisi buza 1907-re	7.44—7.45
Rozs 1907. áprillisa	6.64—6.65
Zab 1907. áprillisa	7.60—7.61
Uj tengeri 1907-re	5.26—5.27

IDEGENEK ARADON.

December 1

Fehér Kereszt szálloda. *Uzoni Kuthy István* földbírtokos *Budapest* — *Poszt Vilmos* *Temesvár*. — *Csikós Nándor* nyugalmazott ezredes *Budapest*. — *Sikós Endre* mérnök *Budapest* — *Kac ander I.* kereskedő *Deva* — *Fhein Gusztáv* nagykereskedő *Budapest*. — *Vertán Artur* földbérő *Talpas* — *Langfelder S.* kereskedő *Zsolna*. — *Ulrich V.* könyvvezető *Nikolsburg*. — *Vertán Emil* földbérő *Talpas*. — *Gömöry és neje* *Temesvár*. — *Parosetics Bandi* *Temesvár* — *Rósa Béla* *Temesvár* — *Darvas Imre* és neje *Szarvas*. — *Ho vath József* és családja *Hódmezővásárhely*. — *Kerekes Sándor* és családja *Hódmezővásárhely*. — *Kiss Lajos* bériő *Oroszára*. — *Galyas István* kisbírtokos *Makó*. — *Fischer Manó* kereskedő *Makó*. — *Viz Daniel* gazdalkodó és neje *Szeged* — *Pászti N. Sándor* gazdalkodó *Szeged*. — *Rajch Géza* utazó *Budapest*. — *Schwarz Mór* *Lipót* utazó *Budapest*. — *Jung End e* utazó *Budapest*. — *Wertheimer Mir* utazó *Budapest*. — *Szabados József* utazó *Budapest* — *Friedmanu Sándor* utazó *Budapest*. — *Bieier Manó* utazó *Budapest*. — *Reinhold Miklos* utazó *Budapest* — *Székeley Sándor* utazó *Budapest*. — *Bronk Ignác* utazó *Bécs*. — *Janitzki Viktor* utazó *Bécs*. — *Lazar Ludvig* utazó *Bécs* — *Gutmann Henrik* utazó *Bécs*. — *Schésinger Ottó* utazó *Bécs* — *Singer Herman* utazó *Bécs* — *Eliás Salamon* utazó *Bécs* — *Ludvig Mór* utazó *Bécs*. — *Fischer Sándor* utazó *Bécs*. — *Roth Henrik* utazó *Bécs*. — *Banyai József* utazó *Bécs* — *Török Janos* utazó *Bécs*. — *Hrczilid Jakab* utazó *Bécs* — *Stendter Janos* utazó *Frankfurt*. — *Gitta Antal* utazó *Miskolc* — *Bauer Jozsef* utazó *Miskolc*. — *Szemző Salamon* utazó *Nagyvárad*. — *Schwarz Mór* utazó *Nagyvárad*. — *Weisz Ignác* utazó *Nagyvárad*. — *Kun Mór* utazó *Temesvár*. — *Sipos Miksa* utazó *Temesvár*. — *Grünstein Dező* utazó *Trieszt*. — *Fuchs József* utazó *Trieszt*. — *Avosi Demeter* utazó *Kecskemét* — *Pauer Manó* utazó *Kecskemét*. — *Strasser Henrik* utazó *Ujvidék* — *Sobók Mór* utazó *Fiume*

Központi szattedz. *Váradi Török Gabor* bírtokos *Duud*. — *Kepelyi Gyula* igazgató *Hatvan*. — *Maxim Aurél* császári és királyi hadnagy *Fehérlételep*. — *Csikó Dénes* bírtokos *Seprés* — *Holänder Samu* bírtokos *Csermő*. — *Dfegelyi Gabor* gépészmérnök *Budapest*. — *Rosenfeld Géza* kereskedő *Budapest*. — *Grubu Jaroslav* kereskedő *Bécs*. — *Caermak Vince* gyáros *Domboe*. — *Zarkóczy Béla* gyári tisztviselő *Moson* — *Scheer Lajos* kereskedő *Borosjenő* — *Lászó Gyula dr.* ügyvéd *Borosjenő*. — *Martin I. F.* mérnök *Győr*. — *Szécsen Antal* városi mérnök *Nagyszalonta* — *Kökényessy Imre* kereskedő *Bécs* — *Herskovits Ignätz* kereskedő *Zám* — *Nagy Izsó* mérnök *Budapest*.

Pannonia szálloda. *Klein Mór* utazó *Budapest*. — *Kerekes Lajos* utazó *Budapest*. — *Kemény Lajos* utazó *Bécs*. — *Liechstein N.* kereskedő *Nagyvárad*. — *Braun Bernát* *Makó* — *Bosnyák Imre* bírtokos *Hódmezés* — *Steinhardt Emil* utazó *Bécs*. — *Grosz Mór* utazó *Bécs*. — *Mikula Gergely* hivatalnok *Bécs* — *Leichtag N.* utazó *Budapest*. — *Kertész Mór* utazó *Budapest*. — *Peg. ba N.* ügyvéd *Nagyvárad*. — *Müller Lajos* utazó *Bécs*. — *Geiger Lajos* utazó *Bécs*. — *Borogi Károly* utazó *Bécs*.

Serdülő leányok

sokszor vannak ráutalva egy erősítő szerre, hogy a természetet támogassák és hogy fejlődésüknek sokféle nehézségeit legyőzhessék. A Scott-féle Emulsio, mely alfoszphorsavas mész és nátron hozzáadásával a gyógycsuka májólajból készül, mindenkör a legkitűnőbb és legmegbízhatóbb erősítő szernek bizonyult. Ki zárólag a legjobb anyagokból gyártják és a sajtószerű Scott-féle eljárás következtében oly ízű és könnyen emészthetővé válik, hogy a legcsekélyebb emésztési zavarokat sem okozza, sőt ellenkezőleg, rendezi az emésztést és gerjeszti az étvágyat. A Scott-féle Emulsio ennél fogva sokkal hatásosabb, mint a közönséges csukamájolaj.

A Scott-féle Emulsio valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerháza”
Budapest, IV., Váci-utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: **2 K 50 f.**
Kapható minden gyógyszerháza. 3911

CSARNOK.

A kérő.

Irta: Fröhlichné-Kalkka Margit. (6)
(Vége.)

E kezdett gondolkozni. Látni akarta es ime, máris maga előtt látta az ismerős, édes, szerelmes vőlegényét, aki a lilomok között legeltet. Mily szép volt, csodásan szelid és halvány és a szeretet szemrehányásával mutatta neki a fehér köntösön vörző, biborszín, tövisekkel átszurt szívet.

Az ő jegyese, ez az ő jegyese. Majd fehér fátyolos menyasszonyruhába fog öltözni az élete legnagyobb napján, a szent fogadalom tévésekor. A gyönyörű, szelid Demetria nővér milyen csodálatosan beszélt neki erről a napról. Hogy érzi a választott jegyese a mennyei malasztot eláradni egész testében, hogy egyesül az oltár titokzatos szentsége által testben és vérben is az örökkévalóval, micsoda felsőges nász az, amiből semmi sem hasonlít.

És egyszerre az emberekre gondolt, a világra, mely közéjük áll.

Igen, ez természetes. Alexandria Szent Katalint elevenen égették meg és Boldog Ágota szűznek tüzes fogókkal marcangolták kebelét Jézusért.

Egyszerre soha nem érzett áramok járták át egész valóját és halántékát rettenetes forróság öntötte el.

Nem, nem, sohase lesz hűtlen hozzá! Már szerette volna, ha őt is kinnözzák, ha fölprózzák testét és tüzes fogókkal tépdésik, hős akart lenni, szent, mártír, méltó jegyese a legméltóságosabbnak, a szelid, édes páztorinak, aki a lilomok között legelteti bárányait és az ő neve elterjedett Alajonban, mint drága kenetek. Küzdenie kell.

Gyorsan felöltözött és benyitotta a szomszéd szoba ajtaját, ahol a többiek most valamennyien aludtak. A kertre nyíló ablakon át ebben a percben hallatszott be néhány cincogó, meg rekedt, silány és szomorú zeneakkord, a két asszony egyszerre ugrott fel az ágyban s negymama szólott:

— Ejjeli zene! Katónak, Körösi adja. A csengei cigányok jöttek át bizonyosan!

Nála hamarosan rendben volt a logikai lánckapcsolat.

— De megijesztettél, — dűnnyögött álmosan a néni. — No, mit szólsz hozzá? Jaj, hát mi lett?

Dult arcát, kisírt szemét csak akkor vet-

ték észre a holdfényben. Ő pedig meg se látta őket, meázilott egyenesen a férfi ágya mellett és hangosan, kihívó merészséggel szólt rá a felig már alvóra:

— Bács! A szegény boldogult apa emlékére kérem, adja ide a szánt reggel, hogy vissza tudjak menni. Ha nem adja, akkor gyalog indulok vissza és semmi erővel engem itt nem lehet tartani, bácsi, sem férjhez adni erővel...

— Akar téged a Krisztus, fiam! — méltatlankodott a bácsi, egészen felháborodva a szokatan jeleneten. Ő különben se vett részt az asszonyi manőverben és ostoba dolognak találta, az új újdáról sem vélekedett valami különösen jól, most pedig felzavarják a butaságukkal a legjobb almából. Nem elég komédia ez a költözökedés magában is...

Befordult a fal felé és míg az asszonyok ijedten sopánkodtak és versenyt beszéltek az ostoba teremtésnek, a családfő dörmögve, de mégis meggyőző nyugalommal jelentette ki:

— Méhatsz, fiam, hogyne mehelnél, amint reggeledik. Ki tart erővel?

A leány pedig csalódottan ment vissza az ágyba. Ennyi volt az egész, a küzdelem, a mar tiromság, csak ennyi? Legalább gyalog szere tett volna bemenni, hogy ne adtak volna köcsit, pedig nem is tudta az utat a város felé. Isten vezette volna csodálatosan.

Reggel, amikor jó korán a tornácra lépett, a Teresi dada szobaleány unokája már keservesen tisztogattott kéfével is, meg bicakával is, valami ruhadarabot.

— Az új fiatal ur nadrágja ez, Kató kis-asszonyért jett ez ilyen, — vihogta. — Az éjszaka bemászott a cigányokkal a kerítésen, aztán megsiklott és belecuppant a sárba. Bizony, az a sok szép hó mindjárt egy csöppig elolvad, alig van már.

Katalina Annu ciata elfordította a fejét és erős undort érzett, amiért mindjárt is megdörögta undmagát. Hisz a sárosnadrágu gyógyszerész is felebarátja neki.

Sietve kapkodta a reggelijét és mindjárt bucsuzott a haragos néniktől. A kapunál kocsi várta, szán-utak híre, nyoma sem volt már.

Nem siethetett eléggé. Az indulás percében siralmasan lelógó bajszu, sebtiben öltözött ember állott a gyógytár ajtajában. Méztelen lába papucsba volt bujtva, gallérja, nyakkenője hiányzott, csak ahogy sebtiben megtudta a gyakornoktól, úgy rohant utána, visszatartani, megmenteni, elbucsuzni tőle vagy csak még egyszer látni, a józan, sár s szürkületben olyan végtelenül szánalmas és komikus volt az egész ember, hogy Teresi dada csakugyan eltörült egy könnyeséppel a bütykös, vén kezével.

— Nál P-dig akkor még én is itt maradtam volna ebben a régi házban. Tessen már egyet inteni neki!

Hát visszaintett neki, nem is egyet, egynehányt és a nagy, falusi hintó döcögve indult meg a kátyus ökörnymok között.

NAPIREND.

December 2. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Bibiana. — Protestáns naptár: Bibiana. — Görög-keleti naptár (november 19.): Abd. — A nap két 7 óra 28 perckor, nyugszik 4 óra 10 perckor.

A Fehér Kereszt-egyesület ingyenes orvosi rendelésintézete (Magyar-utca 6.) Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3—4. Dr. Fodor Edén délelőtt 8—9. Dr. Rosenbann Pál délelőtt 8—9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12—1 órakor.

Időjárás. A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Változókéony, anyhe, északon, keleten sok helyütt csapadék.

December 2. A filharmonia-egyesület hangversenye délután 5 órakor (Fehér Kereszt). — Az aradi magántisztviselők egyesületének közgyűlése délelőtt 11 órakor (Városház.). — Az aradi polgári játékokny megylet thea-zsúrja (Központi Szálló.). — A csanádvármegyei gazdasági-egyesület közgyűlése délelőtt 10 órakor (Makón, megyeház.).

December 3. Az aradi vasutas szövetegség szórakoztató estélye (Lang-vendéglő.).
December 22. Az aradi tornaegyesület díszturnázása.

Budapest-köbányai sertéskereskedelem.

— December 1. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 120—122 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 124—126 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 126—128 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; Sertéselészám: November hó 28. napján volt készlet 30,824 darab, november hó 29. napján főlhajtatott — 58 darab, november hó 29. napján elszállított 670 darab, november 30. napjára maradt készletben 30,212 darab. A hizott sertésüzlet irányzata: Nyugodt.

Nemzeti Színház.

Vasárnap, 1906. évi december hó 3 án:

Bérletsszűnet. Bérletsszűnet.

Délután 3¼ órakor, fél helyárrakkal:

A cifra nyomorúság.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Csiky Gergely.

SZEMÉLYEK:

Bálnai Gusztáv Kesztyer Ede.	Mádi Simon	Faludi K.
Bella, húga Harmath J.	Roprádi Endre	Nyarai A.
Sodró Antal Szathmári A.	Tarczali Jenő	Delli Lajos.
Zsófia, neje Bácsn.	Zegeryei	Benkóné P.
Eszter, rokona Kápolnai J.	Mézesné	Kőrösey Juci.
Csoma Bálint Várnai Jenő.	Tóbiás	Kulcsár L.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

C) bérlet. C) bérlet.

Este 7¼ órakor, rendes helyárrakkal:

A vig özvegy.

Operette 3 felvonásban. Irta: Leon Viktor és Stein Leo. Zenéjét szerző: Lehár Ferenc. Fordította: Mérei Adolf.

SZEMÉLYEK:

Zéta Mirkó	Szathmári Á.	Bogdánovics	Delli Lajos.
Valencienne	Fenyvessy M.	S. Ivaine, neje	Zalai Margit.
Danilovics	Nyarai A.	Kromow	Borbély S.
Glavári Hanna	Kaposy J.	Olga, neje	Zsigmondí A.
Rosillon	Faludi K.	Prisics, örnagy	Kulcsár L.
St. Brioch	Beregi S.	Pra-covia	Benkóné P.
Cascade	Ladislal J.	Nyegus, irnok	Várnai Jenő.

Kezdete este 7 és fél órakor.

NYILTTER.*

Több 100 orvos

véleménye szerint legkitűnőbb szer

fog-, száj- és garat ápolásra

Dr. DEMBITZ **ASEPTOL** szájvíz-pasztill-fogorvos lát és fogpára.

Aseptol szájvíz-pasztillák 1 doboz 3 kor., fogpor 80 fillér. Kaphatók gyógyszerárakban, droguerárakban és illatszertárakban.

Központi főraktár: Dr. Dembitz „fog- és szájalpolószerek laboratoriuma” Budapest, Kerepesi-ut 16.

Aradon: Földes Kelemen gyógyszerháza. 3088

Orvosi vélemények minden dobozhoz mellékelve.

Vásároljon Svájci selymet.

Kérjen mintát fekete, fehér, vagy szines újdonságainkról, méterenkint 1 kor. 15 fillértől 18 koronáig. 3951

Különlegesség: Selyemszövet látogatás, menyasszonyi, bál és utcai ruhára és bluzra, ugyazintén bélsare stb.

Mi csak jótállással megbízható selyemszövetet adunk el direkt magánfeleknek, vám- és portómentesen a lakásba szállítva. 3773

Schweizer & Co. Luzern U. 51. (Schwetz)

Selyemkelme kivitel. — Kir. udv. szállítók.

HACK ENDRE okleveles építész és építő-mester

műszaki irodája ARAD, Kápolna-utcza 4. szám.

**A következő
ujdonságok**

érkeztek

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Benczikiné: Késő szerelem. Mikszáth: Almanach 1907 1k évre, Tausch: Hadihajón, Lónyai: Eltérő utakon, Giersberg: Lepecsételt ajkak, Ambrus: Midás király, Kober: Örök éjszakák, Dumas: Örült a trónon, Heltai: Titokzatos hercegnő, Gaál M.: Bács Márton regénye, Molnár F.: Egy pesti leány története, Szomaházy: Asszonyi boszú, Zsirakay: Laventa, Ágai: Borsszem Jankó naptára 1907-re, Zöldi: Egy primadonna házassága, Sienkiewicz: A szeretet rabja, Farkas: A csanádi parasztlány, Virág: A trón bolondja, Krudy: A podollai kísértet, Thruston K. C.: Calicote képviselő, Lombroso: Lángész és örület, Tordölgyl: Miért vagyunk a földön? Burton: A Hollandai eset, Prodovska: Noémilért, R. E.: A félmilliomos asszony.

Németben: Wothe Annie: San Martino, Stratz: Du bist die Ruh, Auernheimer: Liebemänner, Voss: Michael Zibule, Straus E.: Kreuzungen, Sudermann: Sein uater Stein, Zobeltitz Rohr im Winde, Wildbrandt: Villa Maria, France Anatole: Anno Zwei, Nordmann: Ewig das weibliche, Stratz: Die Hand der Fatme, Geierstam: Kampf der Seelen, Janitschek: Harter Sleg, Spätgen: Zwischen Urecht und Recht, Schobert: Tradition, Fürstliches Blut, Viebig: Der Kampf um den Mann, Eschtruth: Soonenfunken, Bauer M.: Inr einziger Sohn, Ompteda: Herzeloide, Ompteda: Ein Glücksjunge, Erdulat: Die Laima rief, Gyp: Die Feé, Kriekenberg: Die Frau Professor, Marriot: Anständige Frauen, továbbá számos francia és angol ujdonság.

Kölcsönkönyvtár havi 1 kor. 20 fill., vagy kötetenként fizetve 8 fillér.

Vidéki bérlek

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenakölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill., vagy fizetenként 14 fillér.

Legujabbak: Kacsóh: Rákóczy, Fráter: Igyál bityár és még négy új dal, Zerkovitz: Matid, Nachtigall: Der Räuberhauptm. v. Köpönik, Szabados: Szép Ilonka, Lohár: Der Schlüssel zum Paradies, Eysler: Künstlerblut, Czobor: Rab Mátyás, Zerkovitz: Panama Manó, Nem hagy a hadnagy, I. B. Mullen: Dal a Panama kalapról, Strauss: Milliódos k. a., Lohár: Mókaházasság, Kelly: Jóéjt! Mikszáth: Almanach 1907-re Lányi: Egy sir, Heidelberg: A vén roué dala, Muczi, Morona C.: Neveida, Heidelberg: Ereb Taral, A lövészmeister, Cserebogár, Herblay: Bohémszerelem, Talber: Elmegyek a templom mellett, Barna: Mádí zsidó.

Ujdonságok!

Égető apparátusok. Sokszorosító készülékek.

Irógépkellékek. Könyvtárak és egyes könyvek vétele, könyvtárak berendezése.

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű és papirkereskedése Aradon.

Telefon 383. sz.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziájszer, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult készvénynek, osztrák és meghittésként, bedörzsöléséppen használva.

Figyelmeltetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K1.40 és K2.- és ügyszólván minden gyógyszerertárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerertárnál, Budapest. Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany országhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5. nos. Mindennapi asztálján.

2715

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK**

hivatalos rovata.

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSÁG-TÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Dél előtt 9—1 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4—6 óráig. — Tagok úgy a vidékről, mint helybeliek, naponta főlvétetnek.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak választékos küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Kimutatás: 1906. november 24-én.

ÜRESEDESBEN LEVO ÁLLÁSOK:

Vidéki nagyobb bor- és hufogyasztási bérletek részére óvadékképes feltétlenül szakmát ismerő bérletmegi hivatalnokok kerestetnek.

Vidéki fűszer üzlet részére az italmérésben is jártas komoly segéd azonnali belépésre kerestetnek.

Helybeli fűszerüzlet részére segédet.

Helybeli cipőüzlet részére segédet.

Helybeli norinbergi és játékuizlet részére több segédet.

Vidéki gőzmalom részére irodista.

Vidéki rőfös, kézmű, férfi- és női-divat részletüzlet részére szakmabeli ügynököt.

Vidéki fűszerüzlet részére idősebb, esetleg nős primour segédet.

Vidéki városokba, rőfös-áru üzletekbe segédek kerestetnek.

Helybeli játék és norinbergi üzlet részére fiatal segédet.

Vidékre több a német és román nyelvben jártas fiatalabb vaskereskedő segédet.

Vidék rőfös- és rövidáru szakmabeli segédet, a ki a magyar és tót nyelvben jártas.

Vidékre a kész férfiruha elárusításában jártas segédet, aki a német és román nyelvet érti.

Vidéki kisebb városba kézműáros segédet, aki a román nyelvben jártas.

Több vidéki vas- és fűszerüzlet részére a román nyelvben jártas segédet.

Vidéki rövidáru üzlet részére a román vagy tót nyelvben jártas segédet.

Több vidéki kézműáros-üzlet részére románul tudó segédet, szerény igényekkel.

ÁLLÁST KERESOK:

Nyugdíjazott állami tisztviselő egy-két órai délutáni foglalkozásra irodai alkalmazást keres.

Mérlegképes könyvelő és magyar német levelező a ki elsőrendű cégeknek és önállóan is működött.

Raktárnoknak vagy egyéb irodai alkalmazásra nős jóírásu alkalmazott.

Irodai teendőknél jártas-kisasszony szerény feltételek mellett állást keres.

Több vidéki fűszer- és rőfösáru üzlet részére románul tudó, kezdő segédet.

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA.**

Klein Sándor,
titkár.

Keppich Zsigmond,
elnök.

Krausz Paulin

könyv- és papirkereskedése

Arad, Színház-épület.

Ajánlja dus raktárát

disz munkák,
szépirodalmi művek,
ifjusági iratok,

és

disz-levélpapirokban.

A legujabb svajeci

festő minták

(kölcson is)

remek festésre és égetésre alkalmas

f a - á r u k,
már 50 fillértől kezdve.

Tip-Top égető-aparátus.

Diaphanie-papirok

(üvegfestés utánzat)

méterenként 1 korona.

Divatlapok és Folyóiratok

előnyös bérlete.

100.000 kötetes kölcsönkönyvtár

havi bérlet egy korona, vidékre 2 koronától feljebb, vagy kötetenként 8 fillér.

Magyarban minden ujdonság raktáron.

Németben: Lorimer, Briefe eines Dollar, Königs an seinen Sohn, Marriot, Anständige Frauen, Zobeltitz, Heilendes Gf., Westkirch, Kaln's Entführung, Schnitzler A, Lieutenant Gasl, Anatol, Böhlau im Ringbahnhof, Kahlenberg, Ein Narr, Stratz, Du und ich, Ballestrom, Lucifers Tarane, Annie Bock, Einsamkeit, Et. Correl, Auf Rub aus, Das zweite Lyben, Franzos, Der Pojz, Georgy, Dämon Liebe, Die Peitsche, Herzog, Der Graf von Gleichen, Mayer-Förster, Junge Menschen, Rameau Maciens Roman, Tovote Anja Vangerow, Wothe, Suscende Se in Westkirch, Loreley; Um ein Liebesglück, Viebig, Wen die Götter lieben, Oscar Wilde, Saome; Eine Frau ohne Bedeutung; Dorian Gray's Bildnis; Fingerzeige, Zapp, Ein interessanter Mann, Schnitzler, Frau Bertha Gerlach, Nordau, Maha Rog; Die Nixe; Auf Abbruch, Skowronnek, Die beiden Wildtauben, Pierantoni, Die Stärkere, stb.

Kiváló tisztelettel

Krausz Paulin.

Ügyes papirkereskedő segéd és bolti leány állandó alkalmazást nyerhetnek üzletemben.

Kneffel Károly és Fia

Vaskereskedés — Szénosztálya
Arad, Andrásy-tér 14. sz. Telefon 139. sz.

Ajánlunk kitűnő minőségű, magas hőfoku, szagtalan és rendkívül tüztartó

Porosz kőszent
takaréktüzhely részére.

Porosz kőszent tüzelés jelentékenyen
olcsóbb mint a tűzifa,

Állandóan nagy készlet
Zsilvölgyi Salon fűtő kőszent,
Porosz légszesz pírzen Porosz
dió pírzen

elismert legjobb minőségekben.

Minden iparvállalat részére 2526

Kovács kőszent
magyar és ostraui bányákból.

Száraz, darabos, jól égetett

Bükk-faszén
háztartások részére vasaláshoz.

Hazaszállítás saját kocsijainkkal, díjtalan,
de félnap időt kérünk.

Juvel égető aparaius

gummilabda nélkül egy
kézzel használható.
Ára Korona 15.—.

Tip-Top égető aparátus

gummilabdával főleg
bársonyégetésre al-
kalmas. Ára K. 16.—.

Kapható 2571

Ingusz I. és Fia

könyv- és papírkereskedésében
Weitzer János-utcza.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a
Réthy-féle pekete-füüzükorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk
és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel
sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Alapított 1860.

MÜNZI.

úri divat üzlete

ARAD.

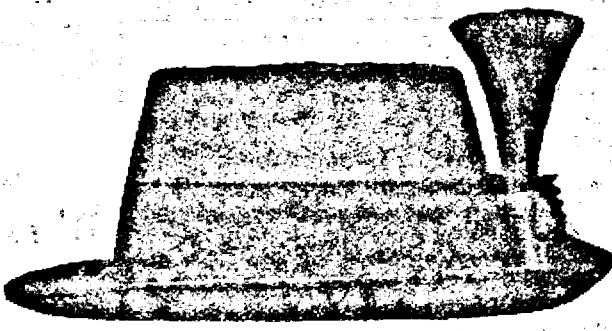
Állami távbeszélő 213.

Állami tisztviselők szállítója.

Az árak tekintetében versenyképes vagyok!

Selyem
gallérvédő
patent nyomó-
val, remek szí-
nekben, drbj
Korona 1.

A fővárosi és angol divatgyűlet
által választott őszi kalapokból
következő elsőrendű gyártmá-
nyokat tartom raktáron:
Pelikán és Gyukits cs. és kir.
udvari szállító.
Pichler Antal és József cs. és
kir. udvari szállító.
Borsalino (olasz) valamint
Eredeti angol és amerikai. 699

A legkiválóbb gyártmányu
sárcipőket tartom raktáron.

Az árukat közvetlen elsőrendű gyárosoktól szerzem be!

Singer Sándor vászon, fehérnemű és divatáruháza

Arad, Andrásy-tér 16. sz. (a Pannonia szálló átellenében.)

A n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom vászon, chiffon és damaszt, vala-
mint kész női és férfi fehérnemű raktáromat, a melyekből állandóan nagy választé-
kot tartok s daczára a folytonos áremelkedéseknek, azokat

mig a készlet tart a régi olcsó árban árusítom.

1 6 személyes fehér étkező készlet damasztból 3 frt 50 kr.

1 6 szem. kávék készlet 6 szalvétával, minden színben a journal 2 frt 50 kr.

1 ágykészlet, dupla a journal, 1 paplanlepedő 2 n. 1 kis párna 9 frt — kr.

1 vég 23 mtr. I-a creasz vászon női ingre vagy ágyneműre 15 frt — kr.

1 vég paplanlepedő vászon egy szélességben varrás nélkül 13 frt — kr.

1 vég alsó lepedővászon, egy szélességben varrás nélkül 9 frt 50 kr.

Singer Sándor vászon, fehérnemű és divatáruháza

Arad, Andrásy-tér 16., Szabó Albert-féle ház (a Pannonia szálló átellenében.)

Téli menetrend.

Érvényes 1908. évi október 15-től.

Arad-Budapest.							
Állomások	Szv. I-III.	Gyv. I-II.	Szv. I-III.	Gyv. I-II.	Tvsz. I-III.	Szv. I-III.	Gyv. I-II.
Arad ... ind.	5:09	8:18	11:25	4:16	4:51	9:39	9:39
Sofronya ...	5:35	8:36	11:41	4:36	5:08	9:39	9:39
Kurtics ...	5:58	8:36	11:55	4:36	5:25	10:00	9:39
Lőkősháza ...	5:58		12:10		5:44	10:21	9:39
Bánhidai major ...	5:58		12:16		5:51	10:41	9:39
Országút ...	6:02				5:56	10:46	9:39
Kétegyháza ... érk.	6:10	9:00	12:26	4:59	6:06	10:46	9:39
Kétegyháza ... ind.	6:11	9:01	12:34	5:00	6:25	10:46	9:39
Kigyós ...	6:24		12:47		6:41	11:07	9:39
Békés-Csaba ... érk.	6:35	9:19	12:59	5:17	6:54	11:27	9:39
Békés-Csaba ... ind.	6:43	9:23	1:29	5:20	7:17	11:48	9:39
Békés-Földvár ... érk.	6:56		1:42	5:31	8:02	11:48	9:39
Békés-Földvár ... ind.	6:57		1:44	5:32	8:11	11:48	9:39
Mezőberény ...	7:07	9:42	1:54		8:21	12:09	9:39
Gyoma ... érk.	7:31	10:02	2:18	5:59	8:47	12:46	9:39
Gyoma ... ind.	7:36	10:07	2:25	6:04	8:56	12:46	9:39
Mezőtar ... érk.	8:02	10:29	2:53	6:21	9:17	1:17	9:39
Mezőtar ... ind.	8:03	10:30	3:05	6:31	9:26	1:17	9:39
Pusztá-Pó ...	8:27		3:28		9:50	1:47	9:39
Pusztá-Tenyő ...	8:39	10:52	3:42		10:13	2:02	9:39
Szajol ...	8:52	11:00	3:56	6:55	10:26	2:17	9:39
Szajol ... érk.	9:10	11:12	4:13	7:07	10:40	2:32	9:39
Szajol ... ind.	9:17	11:19	4:24	7:18	10:53	2:43	9:39
Ujszász ... érk.	9:44	11:35	4:46	7:42	12:00	3:27	9:39
Ujszász ... ind.	9:49	11:36	4:49	7:51	12:09	3:36	9:39
Tápió-Györgye ...	10:08		5:05		1:12	3:41	9:39
Tápió-Szele ...	10:19		5:17	8:12	1:25	3:54	9:39
Nagy-Káta ...	10:47		5:43	8:27	2:00	4:09	9:39
Tápió-Szeleső ...	11:04		5:59	8:41	2:13	4:22	9:39
Súly-Sáp ...	11:17		6:11	8:54	2:26	4:35	9:39
Mende ...	11:31		6:24		2:39	4:48	9:39
Gyömrő ...	11:39		6:32		2:47	4:56	9:39
Maglód ...	11:46		6:40		2:55	5:04	9:39
Rákos ...	12:11		7:05	9:23	3:20	5:29	9:39
Kőbánya fel. p. u. ...	12:17		7:11		3:26	5:35	9:39
Budapest k. p. u. ... érk.	12:25	1:10	7:19	9:35	3:34	6:10	9:39

Budapest-Arad.							
Állomások	Tv. sz.	Gyv. I-II.	Szv. I-III.	Gyv. I-II.	Szv. I-III.	Szv. I-III.	Gyv. I-II.
Budapest kpu. ... ind.	—	7:25	8:00	12:—	12:20	10:16	—
Kőbánya felső p. u. ...	—	—	8:10	—	12:30	10:26	—
Rákos ...	—	7:37	8:17	12:13	12:37	10:36	—
Maglód ...	—	—	8:44	—	1:18	10:46	—
Gyömrő ...	—	—	8:52	—	1:26	10:56	—
Mende ...	—	—	9:00	—	1:36	11:06	—
Súly-Sáp ...	—	—	9:11	—	1:52	11:16	—
Tápió-Szeleső ...	—	—	9:21	—	2:07	11:26	—
Nagy-Káta ...	—	—	9:41	3:04	2:32	11:36	—
Tápió-Szele ...	—	—	9:58	—	2:52	11:46	—
Tápió-Györgye ...	—	—	10:09	—	3:04	11:56	—
Ujszász ... érk.	—	8:59	10:24	—	3:21	12:06	—
Ujszász ... ind.	—	8:59	10:27	3:36	3:41	12:16	—
Szolnok ... érk.	—	9:23	11:09	4:00	4:14	12:26	—
Szolnok ... ind.	2:55	9:16	10:50	3:53	4:07	12:36	—
Szajol ... ind.	3:12	9:36	11:27	4:13	4:33	12:46	—
Pusztá-Tenyő ...	3:57	—	11:35	—	4:47	12:56	—
Pusztá-Pó ...	3:58	—	11:48	—	5:00	13:06	—
Mezőtar ... érk.	4:23	10:04	12:05	4:42	5:25	13:16	—
Mezőtar ... ind.	4:23	10:05	12:10	4:43	5:26	13:26	—
Gyoma ... érk.	5:12	10:28	12:33	5:02	5:55	13:36	—
Gyoma ... ind.	5:23	10:34	12:40	5:03	6:00	13:46	—
Mezőberény ...	6:07	10:53	1:04	5:22	6:31	13:56	—
Békés-Földvár ... érk.	6:20	—	1:13	5:30	6:41	14:06	—
Békés-Földvár ... ind.	6:23	—	1:15	5:32	6:44	14:16	—
Békés-Csaba ... érk.	6:42	11:11	1:28	5:43	7:02	14:26	—
Békés-Csaba ... ind.	7:09	11:13	2:05	5:53	7:22	14:36	—
Kigyós ...	7:24	—	2:17	—	7:42	14:46	—
Kétegyháza ... érk.	7:43	11:30	2:29	6:16	7:53	14:56	—
Kétegyháza ... ind.	7:47	11:30	2:34	6:11	7:58	15:06	—
Országút ...	7:58	—	—	—	8:08	15:16	—
Bánhidai major ...	8:03	—	—	—	8:13	15:26	—
Lőkősháza ...	8:13	—	2:51	—	8:23	15:36	—
Kurtics ...	8:36	11:54	3:05	6:32	8:33	15:46	—
Sofronya ...	8:51	—	3:15	—	8:43	15:56	—
Arad ... érk.	9:10	12:12	3:29	6:51	8:53	16:06	—

Arad-Tüvis.							
Állomások	Tvsz.	Gyv.	Szv.	Szv.	Gyv.	Tvsz.	Szv.
Arad ... ind.	10:15	12:22	2:30	4:02	7:04	5:51	6:35
Glogovác ...	10:33		2:44	4:13	7:15	6:09	6:46
Mondoriak ...	10:43		2:53		7:25	6:18	6:55
Györök-Ménas ...	11:10		3:13	4:35	7:46	6:47	7:06
O-Paulis ...	11:19		3:20		7:56	6:56	7:15
Paulis ...	11:31		3:33	4:46	8:07	7:05	7:24
Baraczká ...	11:38		3:39	4:51	8:17	7:14	7:33
M.-Radna (é.) ...	11:50	12:56	3:49	4:59	8:27	7:23	7:42
M.-Radna (i.) ...		12:57		5:09	8:37	7:32	7:51
Milova-Odvos ...				5:24			
Konop ...				5:40		7:54	12:32
Berzova ...				6:03	8:09	8:08	1:01
Soborsin ...		1:50		6:55	8:32	8:47	2:04
Zám ...		2:09		7:33	9:01	9:13	2:47
Mar.-Illye ...		2:32		8:07	9:24	9:47	3:42
Déva ...		2:56		8:46	9:50	10:27	4:47
Piski (é.) ...		3:07		9:08	10:01	10:41	5:41
Piski (i.) ...		3:14		9:16	10:13	10:56	
Szászváros ...		3:32		9:43	10:31	11:22	
Álvincz (é.) ...		4:01		10:35	11:01	12:04	
Álvincz (i.) ...		4:16		10:35	11:01	12:11	
Gy.-Ishérv. (é.) ...		4:27		10:43	11:13	12:24	
Gy.-Ishérv. (i.) ...		7:09		10:53	11:17	12:31	
Tüvis (é.) ...		7:34		11:25	11:35	12:58	

Tüvis-Arad.							
Állomások	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Vv.	Tvsz.
Tüvis ind.	3:32	3:55	8:55	2:00	8:16		
Gy.-Ishérv. (é.)	3:52	4:23	9:30	2:25	8:41		
Gy.-Ishérv. (i.)	4:23	4:54	11:36	2:30	9:12		
Álvincz (é.)	4:54	5:25	11:47	2:44	9:43		
Álvincz (i.)	4:54	5:25	12:05	2:48	9:51		
Szászváros	4:54	5:25	12:33	3:33	9:46		
Piski (é.)	5:25	5:56	12:50	3:57	10:14		
Piski (i.)	5:25	5:56	1:05	4:12	10:27		
Déva	5:56	6:27	1:16	4:27	10:37		
M.-Illye (i.)	5:56	6:27	7:11	4:42	11:28		
Zám	6:27	6:58	7:43	5:45	11:38		
Soborsin	4:24	6:32	8:15	6:19	1:15		
Berzova	5:12	7:00	8:54	6:57	2:11		
Konop	5:12	7:00	9:11	7:12	2:33		
Milova-Odvos	5:58	7:28	9:22	7:21	2:49		
M.-Radna (é.)	6:17	7:28	9:34	7:24	3:08		
M.-Radna (i.)	6:32	7:30	9:41	7:51	3:25	5:00	12:57
Baraczká	6:41	9:49	7:41	7:51	3:31	5:10	1:09
Paulis	6:49	9:56	7:53	7:53	3:39	5:18	1:17
O-Paulis	6:56		8:16	8:16	3:43	5:27	1:25
Györök-Ménas	7:07	10:10	8:16	8:16	3:53	5:37	1:36
Mondoriak	7:25		8:16	8:16	4:19	5:58	1:59
Glogovác	7:35	10:35	8:28	8:28	4:30	6:10	2:12
Arad (é.)	7:48	8:08	10:50	4:01	8:55	4:45	6:29

Arad-Temesvár-Józsefváros.			
Állomások	Szv.	Szv.	Vv.
Arad ... ind.	6:15	12:17	5:00
Uj-Arad ...	6:25	12:28	5:21
Németh-Ságh ...	6:42	12:44	5:47
Vinga ...	6:55	12:56	6:14
Orczyfalva ...	7:06	1:07	6:32
Merczfalva ...	7:16	1:17	6:52
Szt.-András ...	7:27	1:28	7:12
Temesvár-Jv. ... érk.	7:44	1:45	7:31

Temesvár-Józsefváros-Arad.			
Állomások	Vv.	Szv.	Szv.
Temesvár-Jv. ... ind.	8:25	2:10	9:17
Szt.-András ...	8:49	2:28	9:35
Merczfalva ...	9:07	2:42	9:53
Orczyfalva ...	9:22	2:52	10:13
Vinga ...	9:45	3:03	10:33
Németh-Ságh ...	10:03	3:16	10:53
Uj-Arad ...	10:27	3:33	11:13
Arad ... érk.	10:40	3:42	11:31

Teljesen, hogy az egész készlet tulajdonunkba ment át, ajánljuk a sürgős megrendelést, mert ha a készlet elfogy, úgy többé nem lesz az így poton áron beszerezhető.

4 Koronáért
 vászonra huzva 7 korona,
 vászonra huzva lécczelkel ellátva 8 koronáért
 Kapható

Aradvármegye
 nagy fal

Térkép

108-144 cm. nagyságban, melynek eddigi ára 10 korona volt, leszállított áron

A minis. vallás- és köznevelési miniszter ur által jóváhagyott

(Utlányomas nem díjaztatik.)

Az „ATHENAEUM“
Irod. és nyomdai r.-t. kiadásában meg-
jelent

**A Magyar Birodalom
Története.** ACSÁDY IGNÁCZ
kétkötetes munkája.

A két kötet ára nagyon izléses pi-
ros vagy zöldszínű diszkótésben
40 korona.

Kapható a kiadótársulatnál (Athenaeum)
Budapest, VII., Kerepesi-ut. 54. és min-
den hazai könyvkereskedésben.

Asztalosok figyelmébe!

Vann szerencsém b tudomásáradni,
hogy Aradon, Ujterem-utca II. szám
alatt a mai kornak m glet-
ő

szobrász-mütermet nyitottam.

Bárminemű faragások a legdrö-
vebb idő alatt és a lego csöb-
ár-
ban készítettnek.

Kiváló tisztelettel 2-94

Teschner József.

Uj fodrász-üzlet.

Vann szerencsém a n. é. közönség ta-
domására hozni, hogy

Deák Ferencz-utca 1. szám Vass-szálloda épületben, a volt U. sz-féle fodrász-üzletet

megvettem 2528

és ujonnan berendeztem és kérem a nagy-
ördemű közönség becses tárogatását.

Tisztelettel

Popovits József,
fodrász.

Személyhitel!

Kezes és kezes nélkül katonatisztek, pa-
pok, állami, megyei és magánisztitviselők, taní-
tók, kereskedők, iparosok, nyugdíjosult hol-
gyek és magánosoknak egyegyedtől 20 évig
terjedő tőkekamat törlesztéssel!

Külföldességek: A páris-bécel enqueté
értelmében tőkésítjük a jövedelmet.

4% 4% 4% 4%

Jelzálog-hitel!

300 kocsonától feljebb I. II. és III. helyre
foldek, városi és vidéki házak, nyaralók, gyá-
rak, fürdő épületek, malmok, ásványvíz és
egyéb források és kőbányákra, a becsérték há-
romnegyed részéig. 2898

Építési-hitel!

Építésfélben levő ingatlanokra 2-3 részletben
oly arányban, a mily arányban az építkezés
előrehaladt.

Bank és magánadósok konvertálása. Elő-
nyöben! Solid alapon és gyorsan elsőrangú in-
tézetek által! — Elsőrendű ajándékok! — Kérjen
prospectust! — Válaszbélyeg melléklendő!

MELLER L. EGYED,

Budapest, V., Koháry-utca 19.

MA

nyílik meg

FISCHER SIMON

2662

Karácsonyi Tárlata.

Amerikai szabadalmazott ablakredőnyök

önmüködő szerkezettel, tartósságért kezeskedünk.

Az amerikai redőnyök bármily ablaknál alkalmazhatók, a be és kiakasztás fölötté egyszerű és percnyi idő alatt eszközhető.

Czélszerűsége, olcsósága, tisztasága és kényelmességénél fogva felülmulhatatlan.

*A rudak önmüködése által az eddig előfordult kellemetlenségek, ugymint egy-
oldalú felhuzás, a zsinórok összegömbölyödése vagy azok elszakítása ki van zárva. A
redőny tetszés szerinti magasságban meqáll, mindenkor erősen és simán gördül fel,
a mi a szövet tartósságára nézve igen előnyös. Ára nagyság szerint 1 frt 80 krtól 3 frtlig.*

ZIMMERMANN és EISELE

Arad, Templom-utca sarkán, a „Zöld papagály“-hoz.

Telefon 273. szám.

2788

Telefon 273. szám.

APRO HIRDETÉSEK.

Üzlet berendezés.

Kéveset használt, mérőgépekkel és egyéb hozzátartozókkal, mely minden szakmának megfelel, jutányosan eladó. Bővebbet Szachs Ignácznál, Csermón. 2943

Veszek könyvtárakat,

egyes könyveket és hangjegyeket legmagasabb áron. Kerpel Izó könyv-, papír- és zeneműkereskedése, könyv- és zenemű kölcsön-tára, Aradon. 2685

Jó házikoszt

kapható 12 és 2 órára özv. Dosai Istvánnánál Batthyány u. ca 33. 2947

Lombfűrész minták

eredeti új olasz modellek darabja 30 fillér **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedésében Aradon, Weitzer János u. ca. 285

Biztos existenzia!

Ügyes, jó beszélő tehetségű urak állandó alkalmazást kaphatnak egy könnyen eladható házi cikk eladására. Pénzbeszedők óvadékkal kerestetnek. Ajánlatok „K. G. IGO.” jellel a kiadóhivatalba kéretnek. 2881

Kiadó

egy csinosan butorozott kényelmes szoba külön bejárattal. Biváros, Szent László-utca 5. — Bővebbet ugyanott. 2949

Egy jó karban lévő

könnyű, használt fedeles hintó igen jutányosan eladó. Olasz Lajos kocsigyártó Arad, Erzsébet-körút, az iparlestülettel szemben. 2951

Rákóczi-utca 13. sz. ház

gyümölcsös kerttel és mintegy 600 öf területtel telekkel szabad kézből eladó. Közelebbi feltételek Dr. Szende Tivadar ügyvédi irodájában (Szabadság-tér 12. szám) tudhatók meg. 2952

Intelligens urak

külön házi kosztot kaphatnak, esetleg teljes ellátással együtt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2954

özv. Kubát Antalné

— UTÓDA —

Dupcza Ferencz

kefekötő gyára 2924

Aradon, Weitzer János-utca

(Minorita-palota.)

Műhely: Valasztó-utca 39. szám.

Uj! Olcsó áruház! Uj!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a **Templom-utca 13. sz. alatt** **játék-, kötött és szövöttáru üzletet** nyitottam.

Nagyérdemű közönség b. figyelmébe ajánlva üzletem megtekintését mély tisztelettel

Gásza Sándor.

2877

Azon urral, ki

ezen lapra figyelmeztetett holnap d. u. 5-6 óra közt találkozhatom a Forray-utca Nád sdy palotában levő **Zinner Vilmos** mű órás és ékszerész kirakata előtt.

Férjhez mennék

azon urhoz, a ki arról biztosít, hogy a karika gyűjtő **Zinner Vilmos** ékszerésznél veszi meg, ahol jól és olcsón lehet vásárolni.

2956

Hálás leszek

azon nemesszívű hölgynek hi, hogy a hivatalból el ne kessek megveszi azon szép és olcsó zsebórát, a melyet **Zinner Vilmos** mű órás Forray-utcai kirakata-ba láttam.

Olcsó tűzifa

kapható a csálai erdőben közel a városhoz Cukor László erdőbérlnél.

- I erdei öl tölgyhasábfa 26 kor.
- I " " tölgydorongfa 22 "
- I " " szilhasábfa 30 "
- I " " forgács 16 "
- I kéve rőzse — 14 fillér

2953

Felső iskolát végzett

fiatal ur leány péoztárosod, esetleg hasonló állást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2955

Hirdetmény.

Ezennel közhirre teszem, hogy néf. Dr. Neumann Mihály volt világi ügyvéd hagyatékának csódtömegéhez leltározott ingók egy része u. m. házi butorok és szüretelési edények és felszerelések 1906. évi december hó 4. és 5. napjain d. u. 3 órakor Világoson és Kovaszinczon megtartandó birói árverésen eladatnak. 2959

Dr Német János.

ügyvéd, tömegmondnok (Arad, Karolina-utca 1/c.)

10369—1906. tkvi. sz.

Együttes

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy Poppé Sándor aradi lakos mint jelentkező, úgy a Viktoria takarékos és hitelintézet r. t. aradi czég és Nagy János aradi lakos, mint csatlakozó végrehajthatóknak, Beck György aradi lakos végrehajthatást szenvedett elleni 785 korona 28 fillér és 10500 kor., valamint 64 korona tőkekövetelések és járulékaik iránti végrehajthatási ügyben az aradi kir. törvényszék területén lévő, Arad város határában fekvő, az aradi 686. sz. tjkvban A. 4. 6 soroz 6894/s. hrszám alatt felelt Birkás dűlőball kertre az árverést 1695 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanság az 1906. évi december hó 15. napjának délutáni 3 órája az aradi igazságügyi-palota földszint jobbra levő 48. sz. helyiségben megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is, azonban a Richter-Dimeter-átal ígért 335 kor. 50 filléren vagy azon felül fog eladatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 169 korona 50 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t. czikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3888. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság Aradon, 1906. évi november hó 9-én.

Aknay,

kir. tészi bíró.

2950

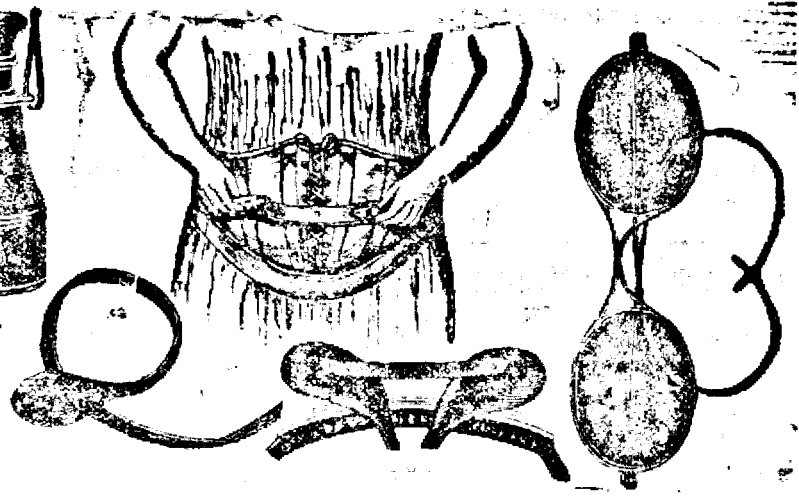
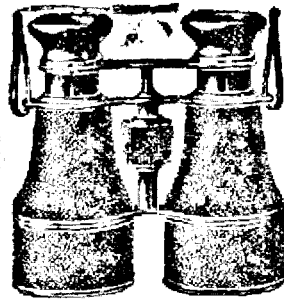
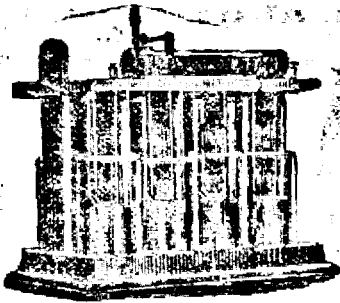
Nagy raktár párisi különlegességekben!

UJ!

UJ!

UJ!

UJ!

Andrássy-tér

22.

A nagyérdemű közönség tudomására hozom, hogy **Aradon, Andrássy-tér 22. szám alatt**, a mai kor igényeinek megfelelő **Orvosi műszerek, saját műhelyemben készített kötszerek, ugymint: sérv, haskötők, szuspensoriumok, valamint látyszerészeti cikkek, ugymint: színházi és tábori látesővek, mindennemű szemüvegek**

nagy raktárát megnyitottam.

1871

Szíves pártfogását kérve, maradtam alázatos szolgája **Deutsch Mihály.**

Nagy raktár párisi különlegességekben!

AZ ATHENAEUM IRODALMI ÉS
NYOMDAI R. T. KIADÁSÁBAN

MEGJELENT.

ENDRÓDI SÁNDOR **Kurucz Nótáinak** egykoronás kiadása

Endródi KURUCZ NÓTÁI minden történetimunkánál és minden tanulmányánál jobban megértetik Rákóczi korának hangulatát, egész gondolat- és érzelemvilágát.

A kuruczvilág öröme, bánata, elcsüggedő mélabuja, kitörő lelkesedése, naiv hite és fájdalmas humora megható hűséggel csendül ki Endródi gyönyörű zengésű verseiből.

Megrendelhető minden bazál könyvkereskedésben és a kiadónál (Athenaeum r.-l. VII. ker., Kerepesi-ut 54.)

Tisztviselők figyelmébe.

Az O. magy. l. ált. tisztviselőegylet kolozsvári képviselősege (Kolozsvár, Ferencz-József-ut 7. sz.) nyugdíjjogosult állami-, megyei és városi tisztviselőknek, katonatiszteknek és nyugdíjasoknak mindennemű egyleti ügyben, ugyszintén

törlesztési kölcsön ügyekben

dijmentes utbaigazítással és tanácsosai szolgál.

Válaszbélyeg csatolandó.

2804

ZÁLOGTÁRGYAK

elárverezése.

Közhírré tétatik, hogy az összes 1906. évi október hó végéig lejárt tárgyak, amelyek a kitűzött határideig ki nem váltattak; vagy meg nem hosszabbítottak, 1906. évi december hó 7-én d. a fél 9 órakor

2920

ékszerek, ingók és ruhaneműek

nyilvános árverés útján egy hatóságai kiküldött jelenlétében a legtöbbet ígérnek készpénzfizetés mellett eladatnak. — A mely árverésre a résztvenni szándékozó közönség teljes tisztelettel meghívatik.

Farkas-Streicher J.

zálog-kölcsön intézete ARADON, Tokóly-tér, László Vilmos-utca.

Szőlőoltványok.

Fajtiszta riparia portalis alanyon oltott, elsőrendű, dugyökérzetű, bor és csemegefajú

fásoltványokat

bármily mennyiségben szállit:

Hámory Gazdaság szőlőoltvány-telepe Arad.

Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szivesen szolgál Deák Ferenc utca 3. sz. a. 2761

Telefon 229.

Telefon 229.

Telefon 238.

Legujabb divatu női felöltők**Női bundák****Leány felöltők****mélyen leszállított árban.****Radó Gyula**

női felöltő áruháza
az új Minorita-templommal szemben.